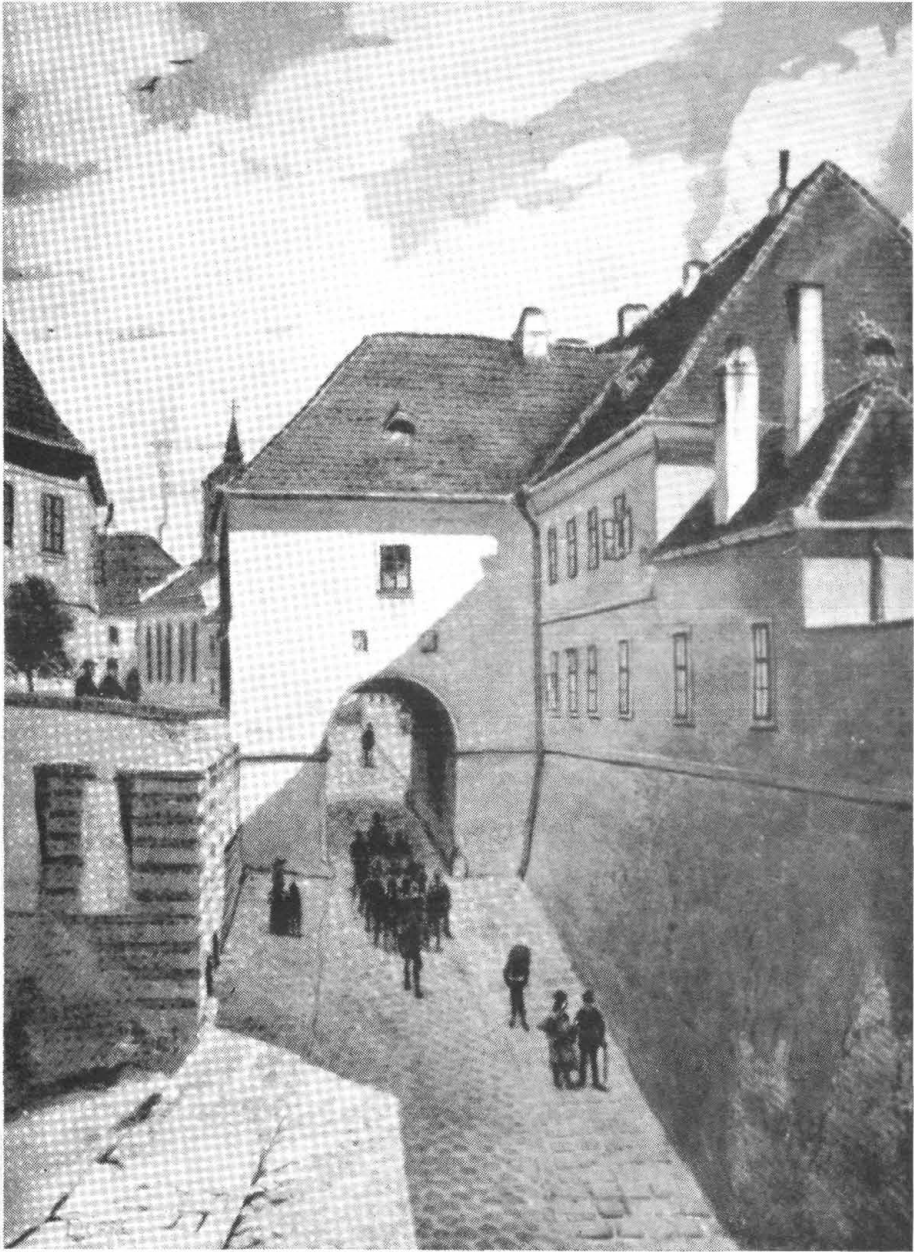

könyv
könyvtár
könyvtáros

1998
szeptember

KÖNYV, KÖNYVTÁR, KÖNYVTÁROS

7. évfolyam 9. szám

1998. szeptember

*Tartalom

Könyvtárpolitika

- „Információ nélkül nincs demokrácia”. Beszélgetés Hámosi József kultusz-
miniszterrel..... 3
- Rády Ferenc:** A központi szolgáltatások jelene és jövője az új törvény szel-
lemében 7

Konferenciák

- A Magyar Könyvtárosok Egyesülete 30. Vándorgyűléséről..... 16
- Fehér Miklós:** Statisztikák..... 18

Műhelykérdések

- Aby Smith:** Állományvédelem jövő időben..... 21
- Werner Ákos:** Szakember vagy értelmiségi? (Esettanulmány)..... 24

Könyv

- Vajda Kornél:** Egy helyismereti csaknem-csúcsműről 36
- Gyóri Erzsébet:** Koltay Tibor: Elektronikus levelezés... 40

Extra Hungariam

- Poprády Géza:** Ünneppélyesen megnyitották a British Library új épületét..... 41

Perszonália

- Kitüntetések 45
- In memoriam Fülöp Géza (1928–1998)..... 45
- Hírlevél a Magyar Könyvtárosok Egyesülete tagjaihoz 47

Lapunk e számában régi pest-budai képekből válogattunk.

From the contents

Talk with the Minister of National Cultural Heritage (3);

Ferenc Rády: The present and future of central services in the spirit of the new law (7)

Cikkeink szerzői

Fehér Miklós, a Nógrád Megyei Könyvtár igazgatója; *Győri Erzsébet*, az OSZK-KMK mb. igazgatója; *Poprády Géza*, az OSZK főigazgatója; *Rády Ferenc*, az OSZK fősztályvezetője; *Werner Ákos*, egyetemi hallgató

Szerkesztőbizottság:

Poprády Géza (elnök)

**Biczák Péter, Borostyániné Rákóczi Mária, Kenyéri Kornélia,
dr. Tóth Elek**

Szerkesztik:

Győri Erzsébet, Sz. Nagy Lajos, Vajda Kornél

A szerkesztőség címe: Budapest, I. Budavári Palota F épület – Telefon: 224-3791

Közreadja: a Könyvtári és Informatikai Kamara, a Magyar Könyvtárosok Egyesülete, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma, az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum, az Országos Széchényi Könyvtár

Felelős kiadó: **Poprády Géza**, az Országos Széchényi Könyvtár főigazgatója

Készült az OSZK Nyomdaüzemében

Felelős vezető: **Burány Tamás**

Terjedelem: 4,5 A/5 ív. Munkaszám: 98.191

Lapunk megjelenéséhez támogatást kaptunk a Nemzeti Kulturális Alaptól

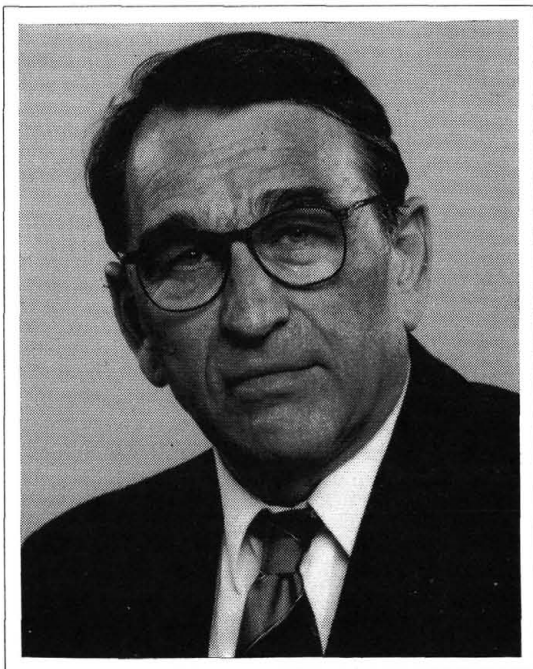
Terjeszti az Országos Széchényi Könyvtár

„Információ nélkül nincs demokrácia”

Beszélgetés Hámori József kultuszminiszterrel

– *Miniszter Úr! Az Ön nevét és tudósi működését igen sok könyvtáros ismeri. Új posztján is bemutatkozott már néhány interjú erejéig. Engedje meg, hogy mégis arra kérjük, szóljon néhány szót önmagáról és eddigi pályafutásáról a mi olvasóink, a könyvtárosok számára is.*

– A könyvek szeretetét otthonról hozom. Édesanyám még a Pázmány Péter Tudományegyetemen szerzett magyar–történelem szakos diplomát, s édesapámmal (orvos) együtt létesítettek egy otthoni könyvtárat, amelyet hét testvéremmel együtt használhattunk. Talán éppen ezért, meg a Hóman–Szekfű olvasása miatt is kedvenc tárgyam a történelem lett (most is nagyon fontosnak tartom!). Pályaválasztásomban azonban inkább az apai modell hatott: minthogy 1950-ben („ne legyenek dinasztiaák”) nem vettem fel az orvosira, biológus lettem, amit később nem bántam meg. 1955-től Szentágotthai János mellett dolgozhattam mint kutató- és oktatópalánta, majd később már mint „felszabadított” oktató–kutató a pécsi, majd 1963-tól a Semmelweis Orvostudományi Egyetemen (utóbbi helyen most is egy kutatócsoport vezetőjeként). Emellett 1989-től a Janus Pannonius Tudományegyetemen működtem mint egyetemi tanár (összehasonlító anatómia és neurológia). Ugyanitt 1992–94 között rektor voltam, s egyúttal a Magyar Rektori Konferencia elnöke is. 1972-ben lettem a tudományok doktora, 1990-ben az MTA levelező, 1998-ban rendes tagja. 1992-ben az Európai Akadémia is tagjává választott. 1994-ben, Roska Tamással közösen Széchenyi-díjat kaptam. 1998-ig 180 tudományos közleményem jelent meg, négy ismeretterjesztő könyvem, valamint néhány egyetemi jegyzetem.

– *Az Ön által vezetett minisztérium neve – sokan értetlenkednek rajta, úgy véljük okatlanul – megegyezik a régi MKM egyik főosztályának nevével. Ez a főosztály foglalta magába a Könyvtári Osztályt is. Érthetjük a nevek e szép játékát úgy is, hogy*

az új minisztérium középpontjában a könyvtárak, a könyvtárügy, az információs rendszerek fognak állni?

– Az új minisztérium szeretne nemcsak a múlt (épített, nyomtatott, szellemi) örökségének, hanem a jelen eredményeinek, a jövő terveinek, a mai idők kultúrájának is részbeni gondozója, de mindenesetre partnere lenni. A könyvtárak ide kapcsolódó informatikai rendszereinek fejlesztése, véleményünk szerint, központi kérdése az oktatásügynek, de a közművelődésnek is. A minisztérium elnevezése talán jelzi az ezzel kapcsolatos szándékunkat.

– A könyvtárosok úgy vélik, hogy az iskola mellett a legfontosabb kulturális alapintézmény-rendszer éppen a könyvtáraké. Hogyan vélekedik erről Ön, Miniszter Úr!

– A könyvtárak informatikai fejlesztéséről szóló, ez évben elfogadott koncepció szerint, **a könyvtárak az információs társadalom alapintézményei.** Ez a gondolatmenet érvényesül a kulturális törvény nyilvános könyvtári ellátásáról szóló III. fejezetében is. Igen, alapintézmények a könyvtárak egy olyan társadalomban, amelyben az információhoz való szabad hozzájutás állampolgári jog, hiszen információ nélkül nincsenek felelősségteljes döntések, nincs részvételi lehetőség a társadalom, a közösség ügyeiben, nincs demokrácia.

– Az új törvény – úgy tűnik – kiváló kereteket és lehetőséget biztosít a könyvtárügy számára, ám számos ponton – ezeket a törvény rendre meg is jelöli – kiegészítő jogszabályokra, miniszteri rendeletekre, utasításokra van szükség. Hogyan állnak-e munkálatok, mikor válik teljessé a törvényben rögzített rendszer?

– Az új törvény, amelyről Önök is azt mondák, hogy „kiváló kereteket és lehetőségeket biztosít a könyvtárügy számára”, a 100. §-ban felhatalmazza a Kormányt és a minisztériumot, hogy elkészítsék a követő jogszabályokat. A jogszabályok előkészítésekor a minisztérium képviselői ugyanazt a munkatechnikát követik, mint ami a törvény alkotásakor már találkozott a szakma elégedettségével. Munkatársaim minden jogszabály koncepcióját egyeztetik a szakmai érdekképviseleti szervezetekkel és a KKDSZ-szel, és megpróbálnak konszenzust kialakítani. Ez biztosítja azt, hogy a jogszabályokat be is tartsa a szakma, azok kiknek készül. Mindez természetesen időt vesz igénybe, de rajtunk nem fog múlni.

– Külön is érdekelné olvasóinkat a könyvtárügy egészét érintő két intézmény sorának állása. A Könyvtári Intézet és a Neumann-ház ügye hogyan áll? Ön milyennek képzeleli-kívánja látni őket?

– A Könyvtári Intézet létrehozását a törvény írja elő. Az Intézet ügyének rendezése azonban összefügg az Országos Széchényi Könyvtár pénzügyi problémáinak rendezésével és még az Országos Könyvtári Kuratórium létrehozásával is. Fontosnak tartom az Intézet korszerű, működőképességet biztosító megalakítását, mert a könyvtáraknak és a könyvtári rendszernek sok új problémával kell szakmai szempontból megküzdniük, és ezt megfelelő szakmai szolgáltatásokkal lehet és kell segíteni. Ugyanakkor a minisztériumnak is szüksége van arra, hogy az Intézet jól és az előzményekhez képest sokkal gyorsabban reagáljon egyrészt a felvetődő problémákra, másrészt előre tekintve felvázolja az előttünk álló, megoldandó feladatokat a világ és a hazai információs környezet trendjeinek ismeretében.

tében. Az Intézet létrehozásának azonban feltétele az, hogy tisztán lássuk az OSZK pénzügyi problémáinak hátterét, hiszen nem titok, hogy az Intézet az OSZK-ban működő Könyvtártudományi és Módszertani Központ alapján hozható létre.

A Neumann-házról beszélve sokszor felmerül, hogy miért nem látja el a Neumann tervezett feladatait a nemzeti könyvtár? A kérdés megválaszolásához azt kell először látnunk, hogy melyek a ténylegesen nemzeti könyvtári feladatok, és mit tervez a Neumann.

A nemzeti könyvtár éveken keresztül ellátott nem kifejezetten nemzeti könyvtári feladatokat is, majd fokozatosan megvált ezektől. Az új törvénynek az Országos Széchényi Könyvtárról szóló része, amelynek kialakításában az OSZK munkatársai részt vettek, megtisztította és egyértelművé tette az OSZK **nemzeti könyvtári** feladatait.

A Neumann-ház tervezett tevékenységének egy nyilvánvalóan jelentős része illeszkedik az OSZK feladatai közé: a nemzeti vagyon digitalizálása, archiválása és szolgáltatása, és ezen a területen szoros együttműködési megállapodást kell kötnie az OSZK-val.

Más feladatok: a digitalizálandó vagyon koordinálása, új dokumentumok készítése, az egyéb, a nem nemzeti könyvtári gyűjtőkörbe tartozó dokumentumok szolgáltatása, az idegenforgalom kiszolgálása, az elektronikus dokumentumok szerzői jogi problémáinak kezelése és megoldása, ezekben a kérdésekben az Európai Unió irányelvei alapján kezdeményező szerep kialakítása, az ilyen és ehhez kapcsolódó témakörökben továbbképzések szervezése némileg túlmutatnak a Nemzeti Könyvtár jelenleg definiált feladatain.

– Igen súlyos, önhibáján kívül nehéz anyagi helyzetben van évek óta a Nemzeti Könyvtár. Van-e Miniszter Úrnak ennek az áldatlan helyzetnek a megoldására koncepciója, terve, javaslata?

– A könyvtár a Várba költözése óta küzd a sok kihasználatlan teret is tartalmazó épület fenntartási problémáival, és évek óta sújtja a minden könyvtár számára jelentős gond, a dokumentumok árának folyamatos emelkedése. Ugyanakkor más gondok is vannak. A könyvtár, felismerve a változás szükségességét, már két évvel ezelőtt hozzákezdett a munkaszervezet átalakításához, hogy annak alapján az intézmény szervezetét korszerűsítse. Ezt a már akkor meglévő pénzügyi problémáik is indokolták.

Komolyan merült föl a raktárépítés tervezésének elodáztatatlansága is. Most a minisztérium feladata az, hogy áttekintse a problémák összességét, és majd ennek ismeretében döntünk a megoldás lépéseiről, a szükséges források előteremtéséről. Az nyilvánvaló, hogy a minisztérium a könyvtár fenntartója és a könyvtári terület ágazati irányítója is, ezért nagyon fontosnak tartom az OSZK gondjainak megoldását.

– Van-e valami távlati elképzelése egy, a mainál jobb, európaibb, „igazibb” könyvtárügyről? Milyen lépések vezethetnek el hozzá?

– Ismereteim szerint maga a magyar „könyvtárügy” európai, tehát nem lehet „európaibb”. Az ügyek intézése persze jobb lehet, mint mindig minden. Ehhez kellene a képzett szakemberek – az oktatás és továbbképzés megújítása terveink

között szerepel –, kellenek a törvény nyújtotta finanszírozási források. Ki kell alakítani az Országos Dokumentumellátási Rendszert, hogy Magyarországon bárki bárhol él is, hozzájuthasson a kért könyvhöz, információhoz. Ha a könyvtári dokumentumokról szóló információ széles körben elérhető lesz a szükséges fejlődés jóvoltából, és az olvasó viszonylag gyorsan hozzájut a kért művekhez, akkor csökken a főváros és a vidék könyvtári ellátottsága közötti különbség. A legfontosabb célunk ennek a különbségnek a csökkentése, megszüntetése. Jól működő, korszerű szolgáltatásokat nyújtó könyvtári rendszerre van szükség, amely csak akkor működhet, ha a könyvtárak is korszerűek.

– Ön, tudósként, nyilván törzstagja nem egy hazai és külföldi nagykönyvtárnak, tudományos könyvtárnak. Szólna-e velük kapcsolatos elményeiről? Ehhez képest milyennek találja a tudományos könyvtárak hazai fejlődési trendjeit.

– A tudományos könyvtári ellátás a Nemzeti Könyvtáron, az országos szakkönyvtárakon, így pl. az MTA könyvtárán és a felsőoktatási intézmények könyvtárain nyugszik. Ez utóbbiak fejlődésében jelentős lépés volt, hogy a rendszerváltás után elkezdték az egyetemek fejlesztését. Ugyanakkor kétségtelenül sajnálatos tény, hogy – pl. az MTA egyedülálló (természet) tudományos könyvtárának vagy egyes egyetemi könyvtáraknak a helyzetét figyelembe véve – az utóbbi években, elsősorban anyagiak hiányában csökkent sok tudományos folyóirat, könyv hozzáférhetősége, elérhetősége. A továbbfejlesztés alapja a szükséges finanszírozási háttér bővítése mellett a felsőoktatási informatikai rendszer európai szintű működtetése, amely jelentősen épít a könyvtárakra. Az országos szakkönyvtárak és a nemzeti könyvtár stratégiai fejlesztését egyébként a már említett Könyvtájékoztató tartalmazza. Már a jövő évi költségvetési törvényben megfelelő összegeket kell biztosítani ezekre a célokra.

– A könyvtáraknak igen sok gazdája van. Nagyon fontos, elsősorban a tudományos és iskolai könyvtárak szempontjából az Oktatási Minisztérium stratégiája. Milyen és milyen lesz a kapcsolat a két minisztérium között – ebben a vonatkozásban?

– Nagyon jó az együttműködés a két minisztérium között, és nincs kétségem afelől, hogy ez így lesz a továbbiakban is.

– Ezt az interjút – nem túlzás a szó – minden magyar könyvtáros el fogja olvasni. Mit üzen nekik? Mit vár el tőlük, mi van a tarsolyában az ő számukra?

– A könyvtárosoknak tudniuk kell, hogy rajtuk is múlik, hogy a jelen és a jövő nemzedéke milyen országban él. A feladatuk alapfeladat. Értelmisségiként kell tevékenykedniük egy értelmiségi munkaterületen. A törvény előírja a továbbképzés kötelezettségét. Ennek támogatását én is fontosnak tartom. Beszélünk kell az igen alacsony bérekről is. Remélem, hogy ezen tudok majd változtatni, és a végzett munka egyensúlyba kerül a kifizetett bérrel.

– Köszönjük a beszélgetést!

Győri Erzsébet–Vajda Kornél

A központi szolgáltatások jelene és jövője az új törvény szellemében

A kulturális javak védelméről és a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény (a továbbiakban: kulturális törvény) a korábbi jogi szabályozásokkal szemben – s az én olvasatomban ez a legfőbb érdeme – nem egymástól elkülönülő könyvtárakról szól, nem is a könyvtárakat próbálja valamiféle rendszerbe kényszeríteni, hanem szolgáltatáscentrikus: a könyvtári *ellátásról* szól. A könyvtári szolgáltatások egymásra épülő, egymást kiegészítő jellegét hangsúlyozza, és ezzel az országos dokumentum-ellátási rendszert kívánja kiépíteni, amely rendszerben egyik könyvtár sem fontosabb a másikinál, mind a kis, mind a nagy könyvtárnak megvan a szerepe, az egyik felteveli a másikat.

A nyilvános könyvtári szolgáltatások különböző szintjei (nemzeti, tudományos, szakterületi, helyi) mellett, ezek működése érdekében a törvény rendelkezik az országos dokumentum-ellátási rendszer kialakításáról. Az 59. §-ában azt mondja ki, hogy a miniszter a nyilvános könyvtári ellátás érdekében országos dokumentum-ellátási rendszert alakít ki, amely magába foglalja:

- a) a könyvtárközi dokumentum-ellátást,
- b) a könyvtári dokumentumok lelőhely-nyilvántartását,
- c) a könyvtárak gyűjteményéből kivont dokumentumok hasznosítását a könyvtári rendszer számára. 59. § (1)

A rendszer kialakításához hozzájárul a 6 köteleSPéldány szolgáltatásának törvényi és már kormányrendeletben is szabályozott köteleSSége. 59. § (2)

Az ODR működésének egyik garanciája az, hogy az ODR-ben résztvevő könyvtár vezetőjének kinevezése előtt a művelődési és közoktatási miniszter véleményét kell kérni. 59. § (3)

A miniszter kialakítja a nemzeti kulturális örökség részét képező kép- és hangrögzítés országos nyilvántartási rendszerét a Magyar Filmintézet, a Magyar Rádió Rt., a Magyar Televízió Rt., a Duna Televízió Rt. és más, a rádiózásról és televíziózásról szóló 1996. évi I. törvény szerint műsorszolgáltatási jogositványt szerzett szervezetek archívumaiban őrzött, továbbá az egyéb szervezetek által gyűjtött és őrzött dokumentumokról. 59. § (4)

A miniszter működteti a Neumann János Multimédia Központ és Digitális Könyvtárt, amely az audiovizuális, multimédia és elektronikus dokumentumok nemzeti szolgáltató központja. 59. § (5)

A következő, a 60. § – a nyilvános könyvtári ellátást segítő központi szolgáltatásokról szólva – azok eddig is ismert körét kibővíti többek között az országos dokumentum-ellátási rendszer működtetésével.

Mielőtt az egyes szolgáltatásokról, leginkább azok jövőjéről ejtenék egy-két szót, szeretném röviden tisztázni a dokumentum-ellátás fogalmát. A sok évtize-

des könyvtárközi kölcsönzési szolgáltatások megnevezést az újabb szakirodalomban felváltotta a részben általánosabb tartalmú, részben fejlettebb szolgáltatásra utaló *dokumentum-ellátás* kifejezés.

A dokumentum-ellátást tőlünk nyugatra dokumentumszolgáltatók végezhetik. Ezen intézmények főbb típusai az alábbiak:

- általános gyűjtőkörű, üzleti dokumentumszolgáltatók (pl. EBSCO doc, UnCover);
- specializált üzleti dokumentumszolgáltatók (pl. NTIS – National Technical Informaion Service –, Dissertation Express);
- kiadók (Springer, Gordon and Breach);
- adatbázis-szolgáltatók (Dialog, LEXIS–NEXIS);
- nemzeti könyvtári gyűjtemények (pl. BLDSC);
- információs brókerek.

Az előbb említett intézmények a dokumentum-ellátást üzleti alapokra helyezik, s itt a könyvtár mint ügyfél jelenik meg a dokumentumszolgáltatás piacán. Ő a közvetítő az információs vagy dokumentumigénnyel fellépő könyvtárhasználók és a szolgáltató cégek között: felveszi a dokumentumrendelést, kiválasztja a dokumentumigény kielégítésére legalkalmasabb szolgáltatót, megrendeli a dokumentumot, majd ennek megérkezete után közvetíti és leszámllazza azt a végfelhasználó számára. Ez a megoldás elsősorban Amerikában, és ott is a szak- és a felsőoktatási könyvtárakban terjedt el, ám a költségelemzések kimutatták, hogy a könyvtárak egymás között lebonyolított dokumentum-ellátási költségeinél mintegy 80%-kal kerül többbe az effajta megrendelés. (A könyvtárközi kölcsönzés átfutási ideje két hét, a szolgáltatóké viszont 10 nap alatt van, sőt az esetek többségében mindössze két nap.) Ennek ellenére a szakkönyvtári és a felsőoktatási környezetben számos tényező arra kényszeríti a könyvtárosokat, hogy újragondolják a hagyományos állománygyarapítási elveket. Ilyen tényezők a tudományos információ mennyiségének exponenciális növekedése, ezen információk árának évek óta tartó kétszámjegyű inflálódása, az ugyancsak évek óta tartó és a jövőben is valószínűleg folytatódó személyzeti leépítési tendenciák, az új technológiák jelentkezése, valamint az a tény, hogy a felhasználók tipikusan nem teljes folyóiratokat olvasnak végig, hanem csak specifikus cikkeket azokban. Mindezen tényezők alapján várható, hogy a hangsúly el fog mozdulni a könyvtári folyóirat-beszerzés (és az előfizetéssel, feldolgozással, kötetéssel, raktározással, stb. járó költség- és munkaerő-befektetés) felől a hozzáférhetőség biztosításának irányába az olyan folyóiratcímek esetében, amelyek iránt kisebb vagy csak alkalmi az érdeklődés. A könyvtárak költségvetésüknek nagyobb arányát fogják ezáltal (elsősorban a gyarapítási vagy külön folyóirat-beszerzési keretből átcsoportosítva) dokumentumszolgáltatásra fordítani, akár üzleti, akár könyvtári együttműködési alapon. Ez a változás a „minden esetre” („just-in-case”) való beszerzés kivitelezhetetlennek bizonyult gyakorlatát a „mindent éppen időben” (just-in-time”) megközelítéssel fogja helyettesíteni.

Ezt a gondolatsort Vajda Eriknek az V. Budapesti Nemzetközi Könyvfesztiválon az országos dokumentum-ellátási rendszerről tartott előadása váltotta ki. Ebben ő – az országos dokumentum-ellátás elemeiről, pilléireiről és támogatásá-

ról szólva – a következőt mondta: „Célszerűbb a hét vásárolható köteleespéldány-sor helyett a hét sor értékének hasznosítását a könyvtárakra bízni.” Megállapítása mögött ott érzem annak a lehetőségnek az érzékeltetését is, amire a dokumentum-ellátás és a gyarapítás jövőbeni kapcsolatának felvillantásával az imént utaltam. A hazai adottságok, lehetőségek és igények ismeretében úgy látom: a dokumentum-ellátás országos rendszere a könyvtárak közötti együttműködéssel (magyar, ill. Magyarországon fellelhető dokumentumra vonatkozó igények) és az üzleti szolgáltatók igénybevételeivel (Magyarországon fel nem lelhető külföldi dokumentumokra vonatkozó igények) fog működni.

Az országos dokumentum-ellátás elemei a következők:

- köteleespéldányok elosztása;
- a lelőhely-nyilvántartás;
- a könyvtárközi kölcsönzés;
- a másolatszolgáltatás;
- a fölőspéldányok újrahasonosítása.

Vegyük sorra az egyes elemeket!

1. A köteleespéldányok elosztása

Nehéz szólnom erről a kérdésről: 1994. szeptember elseje óta ugyanis ezzel a kérdéssel fekszem, és ezzel kelek. Sokáig hittem abban, hogy a szolgáltatást rendező jogszabály megjelenésével lezárul ez a kálvária, de reményem hiúnak bizonyult. A jogszabály megjelent, de az elosztás feletti viták korántsem zárultak le.

Mit mond a jogszabály?

Hat példányt kell adni, amelyből 2 az OSZK-é, 1 a KLTE Könyvtáré, 3 pedig arra szolgál, hogy az Országgyűlési Könyvtár és a KSH Központi Könyvtára igényeinek kielégítése után megmaradó példányokat az országos tudományos és szakkönyvtárak (11) és az állami egyetemek könyvtárai (kb. 35) között osszuk el. További 7 példány kedvezményes megvásárlására van lehetősége a dokumentum-ellátásban részt vevő könyvtáraknak.

Az ingyenes 6 példány elosztásának jelenlegi tervezete szerint mind a 11 országos tudományos könyvtár gyűjtőköre szerint kap köteles példányt, s 19 állami egyetem könyvtára ugyancsak részesül többé-kevésbé belőlük. A korábbihoz képest az a változás, hogy nem érvényesül a regionális elv, s így nem kap teljes sort Miskolc, Szombathely, Pécs és Szeged – a két utóbbi városban működő, állami egyetemnek is csupán az orvostudomány jut.

Nem szeretném köteleespéldány-elosztási vitává sülyeszteni jelen megbeszélésünket, ezért csak egyetlen javaslatot teszek, minden különösebb indoklás nélkül, azon könyvtárak körére, amelyeknek részesülniük kellene a köteleespéldányokról szóló kormányrendeletben szabályozott, az országos dokumentum-ellátási rendszerben részt vevő könyvtárak számára biztosított kedvezményes vásárlási jogból az említett plusz 7 példányos sor esetében. Ezek a könyvtárak – a részesedés *mértékének* sorrendjében: a JATE és a JPTE Könyvtára; a 19 megyei könyvtár; a városi könyvtárak válogatott köre.

2. A lelőhely-nyilvántartás

Erről a kérdésről – egyetértőleg – teljes egészében idézem *Vajda Erik* elgondolásait és javaslatait.

„Általános tézisek:

- A lelőhely-nyilvántartás a belföldi (és közvetve az aktív nemzetközi) könyvtárközi dokumentum-ellátás* alapja.
- Célszerű a lelőhely-nyilvántartás és a közös katalogizálás összekapcsolása.
- A lelőhely-nyilvántartás nem szorítkozhat a külföldi dokumentumokra.
- A lelőhely-nyilvántartás – távlatilag – eredményesen csak távolból is elérhető és kereshető adatbázis formájában működtethető.
- A lelőhely-nyilvántartás várhatóan integrálódik a könyvtárközi dokumentum-ellátás elektronikus igénylési és – szükség szerint – elszámolási (sőt kifizetési) rendszerével.

A helyzet

(Ez az áttekintés az OSZK-ban létezett, ill. megkezdett lelőhely-nyilvántartásokra szorítkozik.)

A) MONOGRAFIKUS DOKUMENTUMOK (KÖNYVEK; KKKC)

- A nyilvántartás hagyományos, elavult technológiájú (ideértve mind a bejelentést és annak fogadását, mind a nyilvántartás építését, mind az információkeresését és tájékoztatást). Ennek megfelelően mind építése mind használata igen munkaigényes.
- A nyilvántartás csak a külföldi könyvekre terjed ki.
- A nyilvántartás meglehetősen hiányos.
- A nyilvántartás terjedelme és állapota olyan, hogy visszamenőleges konverziója elektronikus formára nem javasolható.
- Új elektronikus nyilvántartás megkezdése (az eddigi nyilvántartás lezárása mellett) elvileg lehetséges, de közös katalogizálás és a WWW-keresési lehetőségek várható fejlődése miatt meggondolandó (lásd még a közelebbi jövőről szóló 3. részt).

B) IDŐSZAKI KIADVÁNYOK (NPA)

- A nyilvántartás elektronikus és ilyen értelemben, meglehetősen korszerű, jöllehet Mikro CDS/ISIS adatbázisa van és ezért az adatok távoli elérése csak a SZTAKI és a BME útján lehetséges.
- Az adatbázis feltöltése (jelentés, adatváltozás-jelentés és az így kapott adatok bevitel) egészében a nyilvántartás helyén végzett adatbevitellel történik.
- Az adatbázisban szereplő (1981 után létezett és Magyarországon is megtalálható) időszaki kiadványok lelőhely/állományadatai az időszaki kiadvány indulásáig szerepelnek az adatbázisban; az 1981 előtt megszűnt kiadványok

* *Könyvtárközi dokumentum-ellátás alatt itt és a továbbiakban a könyvtárközi kölcsönzés, a másolatszolgáltatás és a könyvtárak közötti elektronikus dokumentumszolgáltatás – és mindezek egyik alapjaként – a dokumentum-ellátásban rendszeresen, aktívan résztvevő könyvtárak állományalakítása, ezen belül a köteleispéldányokkal való gazdálkodás értendő.*

adatainak retrospektív bevitelét 1970-ig most kezdték meg a korábbi, manuális Külföldi Folyóiratok Központi Címjegyzéke (KFKC) alapján, az adatok ellenőrzése nélkül.

- A nyilvántartás csak a külföldi időszaki kiadványokra terjed ki.

C) CD-ROM-OK

- A nyilvántartás felfektetése még csak megindult; adatgyűjtés és feldolgozás folyt; adatbázis még nem jött létre.
- A nyilvántartás nem minden CD-re, csak a CD-ROM-okra terjed ki, de mind a hazaiakra, mind a külföldiekre (?).
- A nyilvántartás nem tesz különbséget időszaki CD-ROM kiadványok és monografikus CD-ROM kiadványok között.

A közelebbi jövő

(Ez a rész az összeállító feltételezéseire és javaslataira épül, jóllehet azokat más különböző szakmai körökben megtárgyaltuk).

A) ÁLTALÁBAN

A közelebbi jövőben (mintegy két-három éven belül) még aligha következik be strukturális változás, pontosabban ezek időpontja még nem mérhető fel, mindek előtt a közös katalógizálás (MOKKA) fejlődésének nem teljes biztonsággal prognosztizálható eredményei miatt. Mindazonáltal bizonyos változásra már a legközelebbi jövőben lehetőség és szükség van.

B) KÖNYVEK LELŐHELY-NYILVÁNTARTÁSA

- Gyakorlatilag azonnal felmenthetők a jelentési kötelezettség alól a KÖZELKAT útján elérhető könyvtárak. Ezekben ugyanis akár az OSZK központi katalógusa, akár az érdekelt kérdező (ha van hálózati hozzáférése) közvetlenül kereshet.
- Belátható időn belül (remélhetőleg egy 1998 második félévi dátumtól) hasonlóképpen felmenthetők a jelentés alól a Magyar Országos Közös Katalógus (MOKKA) tagkönyvtárai. A KÖZELKAT lehetőségeit ez után már csak a nem MOKKA-tag KÖZELKAT útján elérhető könyvtárakra kell korlátozni.
- Az ilyen módon felmenthető könyvtárak száma – a MOKKA taglétszámának várható gyarapodásával – növekedni fog. Ez azt jelenti, hogy jelentősen csökken a nyilvántartás építésének és használatának munkaideje. Mindazonáltal az itt prognosztizált időszakban a nyilvántartást még tovább kell – ha korlátozottan is – építeni és a lelőhely-tájékoztatót (a MOKKA és a KÖZELKAT elérésével, ill. a nyilvántartás útján) elsősorban az OSZK megfelelő szervezeti egységeinek kell végeznie.
- A MOKKA/KÖZELKAT-elérhetőség a megfelelő lelőhelyek esetében egyben kiterjeszti a nyilvántartást a belföldi kiadványokra is.

C) IDŐSZAKI KIADVÁNYOK LELŐHELY-NYILVÁNTARTÁSA (NPA)

- Az NPA-t az OSZK informatikai rendszerének váltását lehetőleg nem sokkal követően az OSZK rendszerével integrálni kell.
- Ezáltal – feltételezhetően, sőt elvárhatóan – megeremődik az NPA-adatok on-line keresésének, sőt letöltésének lehetősége, minden a hálózathoz csatlakozó könyvtár számára.

- Célszerűnek látszik már ebben az időszakban olyan fejlesztést végezni, amely lehetővé teszi az időszak kiadványok bibliográfiai (új indulás) és lelőhely/állományadatainak elektronikus továbbítását az adatbázisba, ill. – ha ezt minőségi okokból szükségesnek tartják – »szűrő«, átmeneti adatbázisba. Természetesen fenn kell tartani a papíron jelentés lehetőségét is.
- Megfontolandó a nyilvántartás kiterjesztése a hazai időszaki kiadványokra, már ebben a szakaszban. Ebben az időszakban legfeljebb a vonatkozó bibliográfiai rekordokat célszerű létrehozni az MNB/IKB (Sajtóbibliográfia) adatbázisa alapján és a lelőhely-/állományadatok betöltésével célszerű a következő időszakig várni.

D) CD-K (CD-ROM-OK) LELŐHELY-NYILVÁNTARTÁSA

- El kell dönteni, hogy a nyilvántartás marad-e CD-ROM nyilvántartás (pontosan definiálva, hogy mi értendő ez alatt), vagy kiterjed-e minden CD-re. Az utóbbinak ellene szól, hogy videóknak és a hangrögzítéseknek más hordozó esetében sincs lelőhelyjegyzéke.
- Célszerűnek látszana a nyilvántartás önállóságának megszüntetése és a CD-k megjelenési módjától függő integrálása a könyvek (monográfiák) és időszaki kiadványok lelőhely-jegyzékébe. Nem látszik célszerűnek a jövőre nézve minden lelőhely-nyilvántartás duplikálása aszerint, hogy a dokumentum hagyományos, vagy elektronikus.
- A nyilvántartás építésére és elérhetőségére nézve (ha önálló marad) lásd az NPA-nál mondottakat.

A távlatok

A) ÁLTALÁBAN

- A »távprognózis« nem szorítkozik magukra a lelőhely-nyilvántartásokra, mivel a lelőhely-nyilvántartás rendszere a jövőben – szervezetileg és funkcionálisan egyaránt – integrálódik két másik rendszerrel, nevezetesen
 - a közös (osztott) katalogizálás rendszerével (a mai kilátások szerint: MOKKA)
 - a könyvtárközi dokumentum-ellátás (kölcsonzés és másolatszolgáltatás rendszerével).
- Az előbbiektől nem függetlenül kérdéses, hogy ez a rendszer költségvetési fenntartásban (bár nyilván költségvetési támogatás mellett), vagy éppen-séggel valamiféle nonprofit társaság formájában működtethető-e megfelelően, mindenek előtt, mivel az elektronikus telematikai rendszert célszerű kiterjeszteni a térítések lebonyolítására is. Mindezek egyben kérdésessé teszik az OSZK szerepének kizárólagosságát a távolabbi jövőben.

B) KÖNYVEK (MONOGRAFIKUS DOKUMENTUMOK) LELŐHELY-NYILVÁNTARTÁSA

- Mivel a MOKKA taglétszáma (és így adatbázisának tartalma) várhatóan akkorára növekszik, hogy (a magyar kiadványok lényegi teljessége mellett) az országban található külföldi kiadványok 92–97%-át tartalmazza majd (a jelenlegi 15 tagkönyvtár a bejelentések több mint 65%-át adja), értelmetlennek látszik párhuzamos lelőhely-nyilvántartás fenntartása. A hagyományos nyilvántartás a MOKKÁ-val való integrálódás esetén, ill. azt követően lezárható, de mindaddig használandó, amíg (ezt nem csak én, hanem az olvasó

sem tudom, hogy megérti-e) be nem fejeződik az összes MOKKA-könyvtár katalógusainak teljes retrospektív konverziója.

- Megoldást igényel a nem MOKKA-tag könyvtárak (akiknek nagy része várhatóan a MOKKA passzív használója lesz) állományának nyilvántartása. Vélelmezhető, hogy e lelőhelyek kódját csak akkor célszerű nyilvántartani, ha az illető dokumentum MOKKA-tagkönyvtárban nincs meg. Ezért a – manuális, vagy elektronikus – bejelentések esetén utólag, vagy előre keresést kell végezni a MOKKA adatbázisában és csak azoknak a könyveknek a rekordjait kell lelőhely-adattal együtt bevinni a rendszerbe, amelyek a MOKKA kölcsönző tagkönyvtáraiban nincsenek meg.
- Mivel távlatilag sem biztos, hogy minden könyvtár távoli keresést tud végezni (ill. bízik saját keresésének eredményében) a személyes/intézményes (telefonos, írásbeli) tájékoztató funkciót (ha sokkal kisebb terjedelemben is) fenn kell tartani.
- Amint arra már utaltunk, ki kellene építeni a rendszer kölcsönzési/másolatigénylési igényfogadási és -továbbítási, valamint – vélelmezhetően – pénzügyi lebonyolítási funkcióját is, alapjában elektronikusan, de fenntartva a manuális, sőt »csigapostás« lebonyolítási módot is.

C) IDŐSZAKI KIADVÁNYOK LELŐHELY-NYILVÁNTARTÁSA (NPA)

- Feltételezhetően már a közelebbi jövőben megtörténik, vagy megkezdődik valami MOKKA/NPA integrálódás, hiszen aligha valószínű, hogy a MOKKA elköveti azt a történelmi ostobaságot, hogy létrehoz egy »kvázi második« NPA-t.
- Ezek után nem sokat lehet hozzátenni a könyveknél mondottakhoz, bár az utak eltérőek. Az időszaki kiadványok esetében a MOKKA kapja meg a lelőhely-jegyzéket és nem a lelőhely-jegyzék a MOKKA állományát. Ez azonban a lényegen nem változtat, sőt a másolatrendelések (papíron vagy elektronikusan) még aláhúzzák a lelőhely-nyilvántartási és könyvtárközi szolgáltató funkció integrációjának szükségességét.”

3. A könyvtárközi kölcsönzés

A kérdésről a Könyvtári Figyelő 1998. 1. számában jelent meg Kürti Lászlóné áttekintő írása („Lógunk a Weben”), amelynek alapján képet kaphatunk a szolgáltatás nemzetközi gyakorlatának változásairól. A cikk megállapítja: a múlt „a közvetlen hozzáférés kora volt, amikor a könyvtárközi kölcsönzés és a dokumentumszolgáltatásterén az egyes országokban lényegében háromféle formáció jött létre a szolgáltatás gondozására: 1) a nemzeti dokumentumszolgáltató központ: pl.: BLDSC; 2) a kérés- és dokumentumközvetítő központ: pl. OSZK; valamint 3) az ún. O formáció, ahol nincs semmiféle koordináló szerv a szolgáltatás irányítására, nincs központi katalógus, a nyilvántartás hézagos, csak az egyes könyvtári állományok vannak és a jóreménység.”

A jelent a szerző „a korlátozottan közvetlen hozzáférés korának” nevezi. Mint írja: A távoli adatbázisokkal való kapcsolatba lépés lehetősége a könyvtárközi kölcsönzés és a dokumentumszolgáltatás új alapokra helyezését jelentette.” Az általunk használt adatbázisokat a következőképpen osztályozza a cikkben:

- a) transzkontinentális központi katalógus (OCLC);
- b) regionális központi katalógus (erre példa a LIBRIS, a skandináv országok könyvtári állományának központi katalógusa: Svéd- és Finnország, Norvégia és Dánia tudományos könyvtárai vesznek részt benne);
- c) országos általános központi katalógus (pl. a ZDB – Zeitschriftendatenbank – és a Verbundkatalog, ill. a CCN és a Pancatalogue: előbbi az időszaki kiadványokat, utóbbi a monográfiákat tartalmazza)?
- d) országos központi szakkatalógus;
- e) egy gyűjtemény katalógusa (erre példa a TIB – Universitätsbibliothek und Technische Informationsbibliothek – Hannoverben, amely egyetemi és országos műszaki könyvtár is egyben);
- f) egy gyűjtemény katalógusa, bizonyos dokumentumtípusokra korlátozva.

„A felsorolt távoli adatbázisokhoz való hozzáférés voltaképpen csak a könyvtárközi kölcsönzés és a dokumentumszolgáltatás első fázisát jelenti – írja a továbbiakban Kürti Lászlóné –: a kérés adatainak azonosítását, ellenőrzését, kiegészítését illetve korrekcióját, a lelőhelyek hozzárendelését és a kérésnek a lelőhelyre továbbítását.” Tegyük hozzá: a folytatás aztán ma még a postai út, mivel a dokumentumszolgáltatás számítógépes módjai még csak most vannak kialakulóban.

Az OSZK kérés- és dokumentumközvetítő szerepét fenn kell tartani. Nemcsak az előbbieken ismertetett kapcsolatrendszer és a rendelkezésre álló szakembergárda miatt, hanem azért is, mert a dokumentum-ellátás bármilyen csatornáját keresztül történjen is a megszerzés, ma már egyáltalán nem elhanyagolható költségekkel jár, és ezeknek a költségeknek mintegy 75%-a a lebonyolítók miatti személyi kiadások (bér+jutalékok).

4. Főlép példányok újrahaznosítása

A könyvtárak állományából kivont dokumentumok könyvtári rendszer számára történő újrahaznosítását is végig kell gondolni. Itt természetesen a fizikailag még nem selejt állapotú, tartalmilag el nem avult dokumentumokról van szó. Ezzel a 3/1975 (VIII. 17.) KM-PM sz. együttes rendelet egyes paragrafusának a beszélgetésünk alapját képező kulturális törvény szerint is kötelező újraalkotásáról van szó.

Osztom azt a nézetet, hogy a dokumentumok feldolgozásával, tárolásával, szolgáltatásával egy-egy könyvtár egyrészt hozzáadott értéket állított elő, másrészt tetemes kiadást teljesített, azaz ezen az alapon a dokumentumok tulajdonosa. A tulajdonosnak az értékesítés, újrahaznosítás módjait kötelezően előírni nem lehet, azt csak a kedvezményezettek közötti prioritások felállításával lehet korlátozni. *Magyarul:* az állományból törölt, még felhasználható dokumentumokat minden könyvtár – ingyen vagy térítés ellenében újraértékesítheti. Az újraértékesítés során az átvételre vagy megvételre jelentkezők között elsőbbséget kell adni az ODR-ben résztvevő könyvtáraknak, majd az egyéb könyvtáraknak.

Egy biztos: meggyőződésem, hogy a jelenlegi Főlép példány Központot fenntartani nem lehet!

Jelen előadásom itt véget is érne, de megkértek, hogy mondandómat az OSZK on-line bibliográfia szolgáltatásának ismertetésével egészítsem ki. Jelenleg a következőket mondhatom:

1997. július 1-jétől félhavonta elektronikus folyóiratként is megjelenik és ingyenesen hozzáférhető (olvasható) az OSZK honlapjáról a Magyarországon megjelent könyvek bibliográfiája *Magyar Nemzeti Bibliográfia. Könyvek Bibliográfiája – WWW* címen. Az MNB KB–WWW mindenkori legfrissebb 5 számának URL-je: <http://www.oszk.hu/mnbkb/>.

A bibliográfia tartalma megegyezik a nyomtatott MNB KB tartalmával, szerkezete a könnyebb áttekinthetőség érdekében annál egyszerűbb: a tételeket a törzsrészben 9 szakfejezetbe csoportosítva, azokon belül betűrendes elrendezésben adja közre. A törzsrészt mutatók követik, egy egybeszerkesztett betűrendes (szerző–cím, közreműködő cím szerző, tárgyi melléklettel) mutató s egy ISBN mutató. A mutatókban feltüntetett tételazonosítók a bibliográfiai tételekre hivatkoznak, s azok kiválasztásával a tételek egyenként is megjeleníthetők.

Rekordletöltési lehetőségek

Az MNB KB – WWW nemcsak olvasható a hálózaton, hanem előfizetés esetén a benne megjelentetett és a felhasználó által kiválasztott rekordok a hálózatról közvetlenül letölthetők HUNMARC formában. A felhasználó ötféle karakterkészlet közül választhat.

Bemutató rendszer

A szolgáltatás kipróbálásához bárki számára rendelkezésre áll egy **Bemutató rendszer**, amely áttekinthetővé teszi a füzetek tartalmát és elrendezését, tájékoztatót nyújt a gyűjtőkörről, a bibliográfia szerkezetéről, az alkalmazott szabványokról, a tételek szerkezetéről és a társkiadványokról. A HUNMARC letöltéséhez szükséges tudnivalókról külön Sűgő tájékoztató. A **Bemutató rendszer** és a hozzá tartozó HUNMARC letöltés **használatát ingyenes**.

Az Országos Széchényi Könyvtár további alkalmazások, szolgáltatások bevezetését tervezi. Ezek egyike egy olyan gyorstájékoztató, amely heti 1-2 alkalommal a köteles példányként és egyéb forrásból beérkező könyvekről tájékoztató. A gyorstájékoztató tételei minimális adattartalommal készülnek, szakjelzetek nélkül. Az elrendezése betűrendes, mutatója pedig a Magyar ISBN Iroda által jóváhagyott ISBN szám. Ennek megvalósulása az Amicus alkalmazását követően, a kötelespéldány-szolgálat e rendszer első moduljává válásakor, reményeink szerint nem a távoli jövőben, várható. *(Elhangzott az MKE 30. Vándorgyűlésén.)*

Rády Ferenc

A Magyar Könyvtárosok Egyesülete 30. Vándorgyűléséről

Ellentétben minden eddigi Vándorgyűléssel, az idei, a harmincadik nagy könyvtáros összejövetelt az MKE elnökének, Vajda Eriknek köszöntő sorai vezették be, jóval a Vándorgyűlés megnyitása előtt, a műsorfüzetben olvashatóan. Érdeemes ebből a nemcsak igen érdekes, de igen fontos dokumentumból hosszabban is idézni: „Korábbi programfüzeteinkben nem találtak köszöntő sorokat. A hagyománytól való eltérésnek több oka is van: A vándorgyűlés immár a harmincadik az MKE vándorgyűléseinek sorában. A vándorgyűlés intézménye tehát e kerek sorszámmal átlépett az ifjúkorból az érett korba – bízunk benne, hogy ehhez méltóan, ifjú lendületét megőrizve, de tapasztalatokban gazdagodva és megerősödve. – Salgótarjánba jöve befejeztük megyeink körúljárását. Persze volt, ahol többször is voltunk, de most Nógrádban vált teljessé a kör. – Az MKE jelenlegi elnökségének mandátuma az év végével lejár. Következő alkalommal már a tisztújító küldöttgyűlésen találkozunk Önökkel, illetve az Önök küldötteivel, de vándorgyűlésen e minőségben és összetételben már nem... – A legutóbbi, Kecskeméten tartott vándorgyűlés hangulata és mondandója lehetővé tette, hogy a következőkkel búcsúzzak: «Ez a szakma felemelte fejét és kiegyenesítette gerincét!» [Ld. erről a 3K 1997. évi októberi számának cikkét: Egy vándorgyűlés anatómiája]. Aki benne él könyvtári közéletünkben, az tudja, hogy – bajaink, nehézségeink és gyarlóságaink ellenére – ez az optimista «szakmakép» azóta megerősödött. És amikor ennek a vándorgyűlésnek a fő témája a könyvtárak együttműködése, akkor szakmánk építkezésének egy olyan elemét formáljuk és erősítjük, ami bizonyára tovább erősíti ezt a tendenciát”. – Így a köszöntő sorok. És méltán. A harmincadik, salgótarjáni Vándorgyűlés valóban „érett”, felnőtt, talán szabad úgy is mondani, epokh (persze a szó husserli értelmében véve a szót) utáni volt. Örüljünk neki? Sajnáljuk? A tényeket mindenképpen el kell fogadni, meg kell emészteni. Az érett Vándorgyűlés immáron nem ifjontian kedves, önfeladtn bohó, játékosan derűs találkozója a szakmának. Hiányzik belőle a diákos-hányaveti összevisszaság, hiányzott a nagy „szenzáció”, nem volt meglepetés, nem kellett elcsodálkozni azon, hogy miféle igen nagy emberek szólnak a plenáris ülésen, de azon sem, hogy milyen jó humora van egy-egy great old man-nek, mit merészel mondani egy-egy harciasan fiatal hozzászóló, stb. Ha a régebbi vándorgyűléseket (persze nem mindegyiket) zseniális felvillanásokat is tartalmazó diákújsággal hasonlíthatnánk össze, a mostani inkább tudós, komoly monográfia volt. Elsősorban a szekcióülések keltették ezt az asszociációt. Nem üde veszekedések, parázs hangú viták jellemezték ezeket az összejöveleket, hanem komoly és fajsúlyos szakmai-tudományos munka. A plenáris ülésen elsősorban politikusok, könyvtárpolitikusok szóltak égető könyvtár-politikai kérdésekről: Smitnya Sándor, Rónai Iván, Skaliczki Judit. A szekcióüléseken pedig olyan témák pertraktáltak igen elmélyülten, mint A könyvtárak együttműködési lehetőségei a könyvtári törvény és a kö-

vető jogszabályok tükrében (Ramháb Mária), A központi szolgáltatások jelene és jövője az új törvény szellemében (Rády Ferenc – ld. jelen számunkban), Az iskolai és nyilvános könyvtárak együttműködését meghatározó új jogszabályok (Bariczné Rózsa Mária), A Magyar Országos Közös Katalógus jövője és viszonya más együttműködésekhez (Vajda Erik), A Közös Elektronikus Katalógus (KÖZELKAT) továbbfejlesztése (Moldován István), stb. Előadótól, hallgatótól, hozzászólni kívánótól egyaránt igen nagy elmélyülést, komoly stúdiumot, „homlokráncoltató” figyelmet kívánó témák és problémák. Szóval érett volt a Vándorgyűlés, egy felnőtt szakma felnőtt szakembereinek eszmecsereje, mélyjáratú szakmai hajók céltudatos úszása nagyobb részét feltáratlan, új vizeken, gazdag tudományos zsákmánnyal, eredményekkel. Ebből is következően specializált volt a Vándorgyűlés. Választhatott persze a résztvevő, hová, melyik szekció, melyik társaság ülésére kukkant be, de tudnia kellett: ha nem saját szakterülete, kutatási témája alapján dönt a helyszínről, nem bizonyos, hogy mindent érteni fog, nem biztos, hogy úgy érzi, „unzerejnerek” közé került. Még az oldottabb megbeszélések (ezek szervezésének Biczák Péter az utolérhetetlen nagymestere) keretei közt is akadtak olyanféle keménységű témafelvetések, mint pl. Szántó Péteré az acces library-ről. (Szántó Péter ugyan mindent meg szokott tenni, hogy közérthető legyen, ám az ő számára egy emelettel mindig feljebb van a közérthetőség szintje, mint egyszerűbb halandók esetében).

Azért persze attól nem kell félni, hogy szétszakad a szakma, hogy ezentúl ki-ki már csak saját „kreklijében” fogja otthon érezni magát. Egy Nagy Attila, egy Ambrus Zoltán vagy Kocsis István „szövege” mindenkor az egész szakmához szól (és szólt a Vándorgyűlésen is természetesen), és mások is megtalálják – még legspeciálisabb témáik kapcsán is – a jaspersi „átfogókat”, részterületeket egyesítő koordinátákat, de az általános tendencia azért jól kivehető ezen az epokhé utáni Vándorgyűlésen, és ez nemcsak a bohó gyerek- és ifjúkor utáni nosztalgiákat keltheti fel, de az érettek büszkeségét, a tudós szakemberek megalapozott biztonságérzetét, fölényét is generálhatja.

És persze nem hiányzott az együvé tartozás szép, emberi melegsége-meghittsége sem Salgótarjában. A baráti találkozón gyönyörű palócsággal énekelő-recitáló kislányt, vagy a bűbajos tréfás meséket előadó cigány kisleányt hallgatva bizony „együtt” voltunk mindahányan. Ahogy közösen kacagtunk-derültünk akkor is, amikor Fehér Miklós, a Vándorgyűlés minden tiszteletre és hálára sokszorosán érdemes házigazdája statisztikát olvasott fel a plenáris ülést lezárva. Ezt a statisztikát, amely a jelentkezési lapok adatszolgáltató részeinek összesítéséből adódott (adódott? Csinálták nagy gonddal a háziak!), az alábbiakban közöljük, minden kommentár nélkül. Magáért beszél a maga sajátos nyelvén. (VK)

STATISZTIKÁK

A jelentkezési lap egyik pontja statisztikai adatokra kérdezett rá, ezt a pontot a jelentkezők 90%-a töltötte ki.

A kérdésekre adott válaszokat feldolgoztuk, s a következő eredményt kaptuk:

Az MKE 30. vándorgyűlésére 538 fő adta be jelentkezését.

Salgótarjáni vándorgyűlésünkre az ország 99 településéről, országos, megyei, városi, községi közművelődési könyvtárakból, szakkönyvtárakból, felsőoktatási intézmények és egyéb oktatási intézmények könyvtáraiból érkeztek vendégeink.

A jelentkezők 10%-a most vesz részt először könyvtáros vándorgyűlésen.

Két kollégánk jelölte, hogy eddig valamennyi vándorgyűlésen részt vett, őket külön szeretettel köszöntjük:

FENYVES MÁRTA (Budapestről, 40 évig volt aktív könyvtáros, 1992-ben ment nyugdíjba. Ma az MKE Műszaki Könyvtáros Szekció gazdasági felelőse.)

DR. ROMHANYI ISTVÁNNÉ (orvosi könyvtáros a Budapesti MÁV Kórházban. 30 éve könyvtáros.)

38-an a 10., 9-en a 20. vándorgyűlésen vesznek részt ez alkalommal.

A legtöbb éve könyvtárosok a jelenlévők közül:

43 éve:

PAPP ISTVÁN (helyettes főigazgató FSZEK, Bp.)

42 éve:

UGRIN GÁBORNÉ (nyugdíjas, Budapestről)

DR. SOMKUTI GABRIELLA (nyugdíjas, Budapestről)

41 éve:

HORVÁTH KÁROLY GYULA (nyugdíjas, Budapestről)

40 éve:

SZEMENNYEI EMÍLIA (nyugdíjas, Budapestről)

FENYVES MÁRTA (nyugdíjas, Budapestről)

PÁL ÉDA (Az Országgyűlési Könyvtár főtanácsosa, Bp.)

Egyéb felsőfokú végzettségek:

Agrármérnök

Általános iskolai tanár

Általános iskolai tanító

Angoltanár

Biológiatanár

Bölcsész

Énektanár

Felsőfokú kulturális menedzser

Fizikatanár

Földrajztanár

Franciatanár

Gépészmérnök

Hittantanár

Jogász

Kémia tanár

Kiadványszerkesztő

Kibernetikus

Középiskolai tanár

Közgazdasági diploma
Külkereskedelmi diploma
Külkereskedelmi üzletkötő
Külügyi Szakértő
Levéltáros
Magyartanár
Marketing-kommunikációs szaküzem-
gazdász
Matematikatanár
Menedzserasszisztens
Műszaki diploma
Művelődésszervező
Némettanár
Népművelő
Orosztanár

Óvodapedagógus
Óvónő
Programozó matematikus
Pszichológus
Szabványalkotó
Szakinformaticus
Számítástechnika-tanár
Szociológus
Tolmács
Történelemtanár
Történész
Újságíró
Üzemgazdász
Vegyész
Villamosmérnök

Zenetanár

Egyéb egyesületi tagság

Anyanyelvpolók Szövetsége
Bács-Kiskun Megyei Honismereti Szö-
vetség
Bácsalmás Baráti Köre
BME
Bod Péter Társaság
Budapest Természetbarát Társaság
Budapesti Ismeretterjesztő Társulat
Budapesti Pedagógus Kamara
Családvédő Egyesület
Dán–Magyar Kapcsolatfejlesztési Tár-
saság
Dante Társaság
Debreceni Városi Televízió
Dunaújvárosi Zenei Egyesület
DVSE
ELTE Bartók Béla Egyetemi Énekkar
Erdélyi Tükör Szerkesztősége
ETE
Evezős Kör
Finnugor Népek Baráti Köre
Forrás Táncegyüttes
Gazdakör
Gödöllői Agrártudományi Egyetem
Népművészeti Stúdiója
Gödöllői Testvérvárosi Egyesület
Gödöllői Városi Vegyeskar

Grafikagyűjtő és Művelődési Egyesület
Honismereti Szövetség
Horgász Szövetség
HUNRA
Internet – Sopron Egyesület
Ipartörténeti Társaság
Jánoshalmiak Baráti Köre
Jászkiséri Ifjúsági Egyesület
Jelky András Kör
Katona József Társaság
Képzőművészeti Szövetség
Kisalföld Kultúrájáért Egyesület
KKDSZ
Kodály Zoltán Társaság
Komáromi MC
Kossuth Szövetség
Könyvtári és Informatikai Kamara
Közoktatási Szakértők Egyesülete
Közösségi Rádiózásért Alapítvány
KTE
Kulturális Bizottsági Tag
Liszt Ferenc Pedagógiai Vegyeskar
MABEOSZ
Madách Társaság
Magyar–Dán Baráti Társaság
Magyar–Japán Baráti Társaság
Magyar Agrártudományi Egyesület

Magyar Családterápiás Egyesület
 Magyar Foltvarró Céh
 Magyar Garabonciás Szövetség
 Magyar Idegenvezetők Szövetsége
 Magyar Irodalomtörténeti Társaság
 Magyar Iskolaszék Egyesület
 Magyar Madártani Egyesület
 Magyar Népfőiskolai Társaság
 Magyar Népművészek Egyesülete
 Magyar Néprajzi Társaság
 Magyar Olvasás Társaság
 Magyar Országos Művészetterápiás
 Egyesület
 Magyar Orvosi Könyvtárak Szövetsége
 Magyar Pedagógiai Intézet Listás Szak-
 tanácsadója
 Magyar Public Relation Szövetség
 Magyar Sakkszövetség
 Magyar Szociológiai Társaság
 Magyar Történelmi Társulat
 Marketingszövetség
 Mecseki Fotóklub
 MEE
 Mikszáth Társaság
 MNB Sportkör
 MOL Természetjáró Egyesület
 Móricz Zsigmond Társaság
 Mosonmagyaróvári Városvédő Egye-
 sület
 Nemzeti Torna Egylet
 Nemzetiségi és Kulturális Alapítvány
 Nemzetközi Filológiai Társaság
 Nemzetközi Madách Társaság
 Népfőiskola
 NOE
 Nők a Balatonért Egyesület
 Olvasóköri Országos Szövetsége
 OMBKE
 Országos Könyvtári Szakértő
 Papír- és Nyomdaipari Műszaki Egye-
 sület Restaurátor Szakosztálya
 Pécs–Baranyai Kulturális Szövetség
 Pécsi Magyar–Finn Társaság
 Peregrinus Ifjúsági Szövetség
 Petőfi Társaság
 Polgárőr Egyesület
 Pulszky Társaság
 Rákellenes Liga
 Ratkó József Közművelődési Egyesület
 Restaurátor Kamara
 SAT
 Szakszervezeti és Munkahelyi Művelő-
 dési Intézmények Egyesülete
 Széchenyi Kör
 Szőnyi Kulturális Egyesület
 Tenisz Klub
 Természetbarát Kör
 Természetbarát Szövetség
 TIT
 TIT Veszprém Megyei Vajda Péter
 Egyesület
 TTM
 Városépítő és Szépítő Egyesület (Kis-
 kunhalas)
 Vasutas Szakszervezet
 VITEO
 Volt Iskolatársak Szövetsége
 Vöröskereszt
 Vörösmarty Társaság (Székesfehérvár)
 VTT

Fehér Miklós

Állományvédelem jövő időben

Míg a könyvtári és levéltári tudomány egyik területeként a rögzített információ megőrzése és a tudás továbbadása egyik generációtól a másikhoz, régi kulturális tevékenység, az állományvédelem kora még csak néhány évtized. Elsődlegesen mint az egyes darabok javítása és restaurálása kezdődött, aminek eredeti szakmai hagyományai és fizikai technikái nagyrészt a múzeumi világból származtak. Az egyedi darabok – amelyeknek mint műtárgyaknak különleges értéket tulajdonítottak – javításának és restaurálásának ezen világában a könyvtári állományvédelem a műtárgy fontosságához hozzáadta a tárgy archivális értékének, mint a történetiség bizonyítékának jelentőségét is. Nagyon rövid idő alatt az állományvédelem a könyvtár legértékesebb vagyona, a gyűjteményei igazgatásának meghatározóan fontos részévé fejlődött. Ellentmondásos módon, mint az öregedés káros hatásai csökkentésének szentelt tevékenység, a könyvtári és levéltári szakmának az egyik leginkább előrettekintő területe lett hamarosan az állományvédelem, éppúgy, mint a számítógéppalkalmazások.

Bármely állományvédelmi programnak az a célja, hogy hosszú időre biztosítsa a gyors hozzáférést egy intézmény információforrásaihoz. Ahogy ezek a források nőnek és változnak, úgy változik az irányításukhoz szükséges szakértelem is. Mivel mind a növekedés, mind a használat mértéke a legtöbb könyvtári és levéltári gyűjteményben adott, bármilyen mai állományvédelmi stratégia elsődleges jellemzője az kell, hogy legyen, hogy gyorsan alkalmazkodjék az ismeretlenhez; ez különös kihívás egy olyan szakma számára, amelyik sokakat vonzott magához a legjobbak közül, a múlt és annak tárgyai iránti érdeklődésük révén. Bízva azon képességükben, amellyel visszamenőleg meg tudják állapítani, hogy az idő, a használat és a nem megfelelő környezeti körülmények hogyan játszottak közre abban, hogy egyes információforrások jelenleg nem használhatók, az állományvédelmi szakembereket mostanában gyakran felkéri, hogy előre is gondolkodjanak azon, mit fog az idő tenni a 20. század rendkívül sérülékeny anyagaival, mint a nitrát és az acetát film, a 78-as és a mikrobarázdás hanglemezek, a Betamax és a VHS videoszalagok és, természetesen, a még mulandóbb számítógépes fájlok, amelyeket olyan formátumokban hoznak létre, amelyek 24 hónap (két év) múlva már elavulhatnak. Hogyan segíthetjük a felkészülést a *mai* képzéssel egy hosszú távú életpályára egy ilyen drámaian és folyamatosan változó szakmában? Hogyan segíthetjük a jövő állományvédelmi szakembereinek felkészítését egy teljességgel megjósolhatatlan jövőre?

Az egyik akadály, amit a következő század állományvédelmi szakembereinek sikeresen kell átugraniuk, ha azt akarjuk, hogy a talpukra érkezzenek, fogalmi természetű. A hagyományos javítási és restaurálási feladatok mellett, az állományvédelmi könyvtárosoknak és irányítóknak egyre inkább az egyes veszélyeztetett darabok mögé kell nézniük, és valójában a tényleges tárgyak mögé, az információhoz, amit a sérülékeny anyag, mint pl. a mágnesszalag tárol, vagy amit egyáltalán nem is anyag tárol, hanem mint szétszóródott adatdarabkák (bitek) léteznek a számítógép tárolójában. Az alatt a rövid idő alatt, amióta az állományvédelem és a restaurálás mint külön szervezeti egység létezik a legtöbb tudományos könyvtárban, a szakemberek hatalmas mértékű előrehaladást értek el a könyvtár fő vagyona, a gyűjtemények gondozásában és

biztonságos őrzésében, azáltal, hogy a gyűjtemény megővésére és megelőző védelmére koncentráltak. Az állományvédelmi irányítók megfogalmazták és működésbe hozták globális stratégiákat a gyűjtemények hosszú távú hozzáférhetőségének biztosítására. A gyűjtemény-gondozó programok, kötetési szolgáltatások, a más hordozóra való átvitel állományvédelmi célból, a savas papír semlegesítése, a környezeti körülmények javítása, a dolgozók és az olvasók, kutatók oktatása az állományegységek helyes használatára, a biztonsági célú mágnescsikozás, az elemi csapásra és az azt követő helyreállításra való felkészülés tervezése – ezek fő elemei minden alapvetően teljes körű állományvédelmi programnak, és ezek igazán jelentékeny számban vannak már jelen a tudományos könyvtárakban (az USA-ban – a ford. megjegyzése).

De ahogy az információ létrejöttének és rögzítésének új eszközei századunk végén szaporodnak, a nagy gyűjtemények könyvtárosai olyan, egyre nehezebb kérdésekkel találják magukat szemben, mint pl. hogy mennyi információt kell megőrizni, és hogy mi a legjobb módja annak, hogy biztosítsák a gyors hozzáférést minden rögzített információrészlethez, amely több évszázadig fenn fog maradni. Azok a készségek és az ítélőképesség, amely kifejlődött az állományvédelmi szakemberekben – a képesség, hogy feltárják egy tárgy eredeti formáját, és létrehozójának szándékát, hogy meghosszabbítsák a tárgy életét, vagy, hogy a tárgyat úgy állítsák helyre, hogy létrehozásának idejében volt állapotához a lehető legközelebb kerüljön – pontosan ugyanazok a képességegyüttesek, mint amelyekre a jövőben szükség lesz, jóllehet egy radikálisan más összefüggésben.

Éppen úgy, ahogy a könyvrestaurátoroknak pályájuk során a lehető legtöbbet meg kell ismerniük arról, hogy a könyveket hogyan készítették és használták („fogyasztották”) az évszázadok során, és ahogy a filmarchiválóknak a lehető legtöbbet meg kell tudniuk a filmek eredeti előállításáról és bemutatásáról, ugyanúgy mesteri fokon kell a jelen és a jövő állományvédelmi szakembereinek a digitális információ létrehozatalát és terjesztését ismerniük. A tökéletes állományvédelmi osztály személyi összetétele a jövőben tükrözni fogja a könyvtári állományok hibrid jellegét, amennyiben a munkatársak rendelkezni fognak az információhordozók minden változatának kezeléséhez szükséges szakértelemmel, vagy tudni fogják, hogyan érhető el ez a szakértelem. Ez azt jelenti, hogy mind az egyes hordozók terén jártas szakembereket – mint pl. mozgófilm- és hangfelvétel-archívumok kezelőit vagy könyvrestaurátorokat – mind a rugalmas munkatársi csoporttal és a változó technológiákkal végzett munka irányítására képes szakembereket képeznünk kell. Idővel ez szükség-szerűen a könyvtári és levéltári állományvédelmi közösségek közeledéséhez fog vezetni, mivel egyre több könyvtárnál lesz mindennapos dolog a nem-nyomtatott anyagok őrzése, és az audiovizuális állományegységek annyira mindenhol jelenlevők lesznek, hogy már nem lesz értelme úgy beszélni róluk, mint „különgyűjtemények” anyagáról.

Fogalmi szempontból azonban fontosabb az állományvédelmi szakemberekkel szemben felmerülő azon igény, hogy kifejllesszék annak a környezeti összefüggésnek (kontextusnak) a pontos megértését, amelyben a tárgyhöz nem kötött információt használnak. Így lehet minden lényeges, az értelmes visszakereséshez szükséges adat rögzítését biztosítani. Amikor minden adatot 0-ák és 1-esek formájában rögzítettek, valójában nem létezik semmiféle tárgy, a visszakeresés elvégzésén kívül. A hozzáférés igénye hozza létre a „tárgyat”, vagyis a visszakeresés kiváltja azt, hogy a 0-ák és 1-esek átmenetileg kapcsolódnak újra össze egy értelmes számsorrá, amit a szoftver és a hardver képes dekódolni. Egy művészi kiállítás digitális katalógusa, a digitális

képregény-füzetek vagy a digitális pornográfia mind ugyanúgy jelenik meg, és a raktározás során betű szerint nem különböztethetők meg egymástól, nem úgy, mint, mondjuk, egy könyv egy polcon.

Az, amit hagyományosan állományvédelmen és a szövegekhez való hozzáférésen értünk (ez az értelmezés is azonban még csak néhány évtizedes) nem érvényes a rögzítés és visszakeresés ezen új formájára. Az időnek és az átmenetiségnek új szerepe lesz ebben a világban, és a könyvtárakban és levéltárakban kevesen vannak olyanok, akik jobban fel lennének készülve arra, hogy alkotó módon és hatékonyan gondolkodjanak azon, amit ez jelent, mint az állományvédelmi szakemberek, akiknek a munkája az, hogy biztosítsák a folyamatosságot és a teljességet az időben és az idő ellenében.

Az állományvédelem mind ez ideig kicsi, de nagy befogadó képeségű szakma, amely meglehetősen sokféle információhordozó szakembereit foglalja magában, amely hordozók, növekvő mértékben, szerteágazó információkat tartalmaznak. A jövő idő kihívása az állományvédelmi szakma számára annak folytatása, hogy a tárgy mögé nézzen, a hordozóra, és a hordozó mögé, a létrehozóra és a felhasználóra, és hogy vállalja a felelősséget a rögzített információ minden formájának hosszú időre való megőrzéséért, hogy biztosítani lehessen a folyamatos hozzáférést. A könyvtári és levéltári irányítás számára az a kihívás, hogy megértsék intézményük vagyónak (a gyűjteményeknek) változó jellegét, és hogy biztosítsák a megfelelő képzést és támogatást a munkatársaknak, akik ennek a vagyonnak a fennmaradásáért felelősek. Ez azt jelenti, hogy konzultáltak az állományvédelmi szakemberekkel mielőtt, például, olyan állományi anyagokat gyarapítanak, amelyek a hosszú távú megőrzésre és visszakereshetőségre hatással vannak, vagy mielőtt kiválasztanak és használnak digitalizálásra szánt gyűjteményeket. Azt is jelenti, hogy az állományvédelmi szempontokat az intézmény egész információs infrastruktúrájában integrálják a számítógép hardver és szoftver kiválasztásába. És, mindennek fölött, jelenti, hogy biztosítják azt, hogy a vagyon (a gyűjtemények) fennmaradását irányítóknak ez a csoportja megkapja a továbbképzés lehetőségét, beleértve a szakmai konferenciákon való részvételt is, ami fontos ahhoz, hogy a változó technológiákkal és alkalmazásokkal lépést lehessen tartani.

Tekintettel az anyagi értékre, amit az információforrások jelentenek a könyvtárakban és a levéltárakban, és arra a kritikus szerepre, amit az állományvédelmi szakemberek játszanak abban, hogy biztosítsák azok folyamatos erejét és eredményes működését, ennél kevesebbet tenni azt jelentené, hogy ezeket a vagyonokat elfogadhatatlan kockázatnak teszik ki.

(Preservation in the Future Tense). CLIR (Council on Library and Information Resources) issues. 3. szám. 1998. május–június. 1. és 6. old.

Aby Smith
(fordította: Kastaly Beatrix)

Szakember vagy értelmiségi?

(Esettanulmány)

Az elmúlt évtizedekben több országos reprezentatív felmérést készítettek hazánkban, melyek társadalmunk olvasási és könyvtárhasználati szokásait vizsgálta.

Ezeknek az olvasásszociológia tárgykörébe tartozó kutatásoknak egyik célkitűzése megadni az összefüggéseket a különböző társadalmi tényezők és az egyének olvasáskultúrájának kialakulása között. Jóllehet e kérdéskör megválaszolása olyan rendkívül összetett feladat, amire vonatkozó teljes és általános érvényű megfogalmazást talán sohasem kaphatunk, mégis e felmérések egyértelműen rá tudtak mutatni olyan társadalmi-demográfiai tényezőkre, amik kétségtelenül ott vannak az olvasási szokások kialakulásának okai között.

Így az öt kiemelt tényező; a nemi hovatartozás, az életkor, az iskolai végzettség, a lakóhely nagysága, de annak a különböző tájegységbe tartozó volta is mind-mind jelentősen differenciálják az olvasás mennyiségi mutatóit.

Másrészt azonban e felmérések azt is vizsgálják, hogy a különböző olvasási szokások milyen hatással vannak a bennünk lakozó értékvilág kialakulására. Ez utóbbi kérdés megválaszolása nyilván sokkal nehezebb, mégis rendkívül fontos, hiszen pont az itt kapott eredmények szolgálhatnak megerősítésként azok számára, akik az olvasás minél szélesebb körű elterjedésétől életünk jobbá és szebbé tételét várják, valamint e kérdés megválaszolása által válhat egy ilyen felmérés tükörré és mindannyiunkat figyelmeztető jellé, éreztetve velünk az olvasás fontosságát.

Természetesen a kutatás ilyen mélységeiben már nem csupán az olvasmányok mennyiségi mutatóit, hanem azok minőségi voltát is figyelembe kell vennünk.

Miért? Mi az a nélkülözhetetlen, amit a könyvek lapjai rejtenek?

Történelmünkön figyelmesen végigtekintve meg kell lássuk életünknek azt a logikailag sohasem utolérhető, ám valóban elengedhetetlen összetevőjét, amit sokszor csak egy fogalommal jelölve úgy fejezünk ki, hogy *emberi tényező*. Ennek figyelembe vétele nélkülözhetetlen egy társadalom belső egyensúlyának és fejlődésének megtartása érdekében.

Feltevésem szerint az irodalmilag is értékes alkotásokat tartalmazó könyvek, amik e tekintetben még mindig magasan megelőzik a napjainkban oly nagyütemben fejlődő különböző híradás-technikai eszközök közvetítő szerepét, olyan felismeréseket őriznek, amelyek nagymértékben segítenek bennünket helyes belső értékvilágunk megteremtésében, kialakítva bennünk az előbb említett emberi tényezők helyes arányát.

Bár el kell fogadjam azt is, hogy e könyvek olvasása kétségtelenül nem az egyetlen forrás, ahonnan értékrendszerünk táplálkozhat, ám ennek hiánya mégis komoly aggodalmakat fogalmaz meg bennem: Vajon az, akinek az igényessége nem látja meg a

lehetőséget egy a talán legkönnyebben hozzáférhető forrásban, megkeresi-e azt másban?*

Vizsgálódásaimat a Budapesti Műszaki Egyetem hallgatóinak körében végeztem. Ők a korábban említett felmérések szerint, a legszerencsésebb társadalmi-demográfiai tényezők között élnek ahhoz, hogy magukat az olvasáskultúra ún. elitcsapatának tagjai közt tudhassák: Életkoruk 18–25 év, egyetemi tanulmányokat végeznek, Budapesten, de legalábbis valamely magyarországi nagyvárosban laknak, stb., s így ők korábban mindig egyetlen kategóriában szerepeltek. Én azonban az egyetemen belül fellelhető különbségeket is keresem, így három különböző tanszék hallgatóit kérdeztem meg, hogy árnyalhassam az eddig egy kategóriában szereplő értelmiségieket.

Továbbiakban tehát arra keresem a választ, hogy a hallgatók fent említett kiváltságos helyzete párosul-e kiváltságos igényességgel is, vagy szellemi erőfeszítéseik megmaradhatnak csupán a szűk tanulmányi és szakmai kérdések megoldásánál, ami esetén féltő, hogy ez előreláthatólag későbbi munkájukra is pecsétet tesz.

Dolgozatom egy esettanulmány, így a szociográfia szigorú szabályainak nem fel-elhet meg, mégis megfogalmazhat néhány markánsabban kirajzolódó tendenciát, megvilágíthat olyan, a tanszékek közötti különbségeket, amiket eddig még nem fogalmaztak meg. Az, hogy minden egyes kérdőívet személyesen töltöttem ki a megkérdezett hallgatókkal, nagyban korlátozta a minta nagyságát (45 fő, 15 építész-, 15 villamos- és 15 közlekedésmérnök hallgató), de ez remélem, a hitelességére sokkal nagyobb garanciát is jelentett.

Az itt megfogalmazott gondolatokat mindenképpen érdemes összevetni az OSZK KMK Olvasószolgálati Kutató Osztály által elvégzett felméréssel, mely szintén az egyetemisták olvasási szokásait vizsgálta, mert látva az egybehangzó adatokat és következtetéseket, megerősítést kaphatunk arra, hogy már ilyen kis minta is lehet érzékeny mutató.

A hallgatók különböző rétegei az olvasás mennyiségének tükrében

Amint arra a bevezetőben is utaltam, érdeklődésem középpontjában a diákoknak ama olvasmányai vannak, amelyek nem kötődnek szorosan a szakmai képzésükhöz. Így különbséget tettem a sajtótermékek és a könyvek olvasására vonatkozó kérdések között. Míg az általuk olvasott összes sajtótermék felsorolását kértem, a könyvek esetében már csak a szakmájuk tárgykörén kívül eső olvasmányokat jegyeztem fel. (E szempontot figyelemünk előtt tartva, kezdjük el vizsgálódásainkat.)

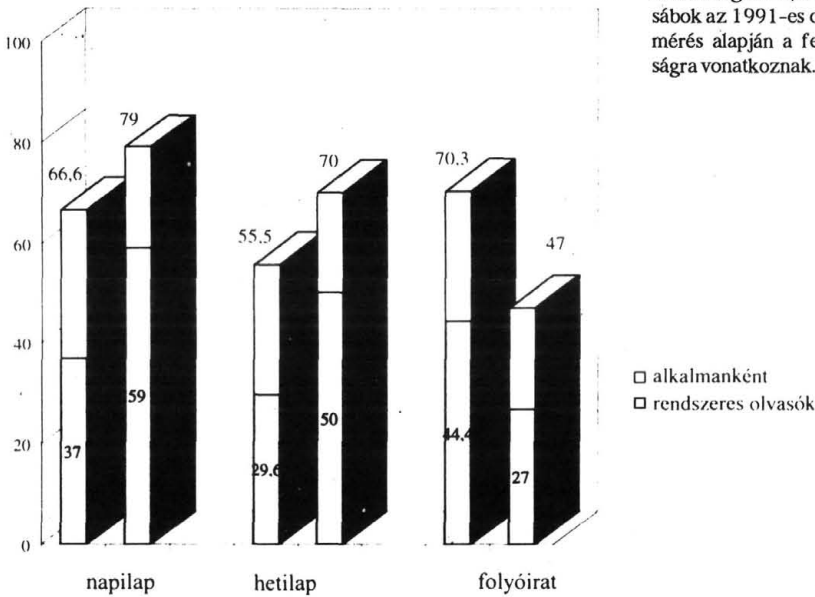
A sajtótermékek olvasása

A korábbi országos felmérések tapasztalatának megfelelően, a BME hallgatói is a sajtótermékek olvasását részesítik előnyben a könyvekhez képest, ezért először ismerkedjünk meg az ide vonatkozó adatokkal.

* Köszönetet mondok Nagy Attilának, az OSZK osztályvezetőjének, a dolgozat elkészítése során adott buzdításáért és segítségéért.

	Az olvasók aránya	A rendszeresen olvasók aránya
napilap	66,6%	37,0%
hetilap	55,5%	29,6%
folyóirat	70,3%	44,4%

Ezeket a mutatókat összehasonlítva a korábbi országos felmérések eredményeivel, azt kell lássuk, hogy az egyetemisták érdeklődése a napi- és hetilapok terén, az öt évvel ezelőtti országos átlaghoz képest is alulmarad. (ld. 1. sz. ábra)

Milyen gondolatok fogalmazódhatnak meg bennünk ezek ismeretében?

Egyfelől felfedezhetjük a számok mögött annak a tendenciának a továbbfejlődését, ami az elmúlt évtizedek kimutatásaiból érződik. (Az 1991-es felmérések ui. arról tanúskodnak, hogy a lakosság napi- és hetilapok utáni érdeklődése a korábbi évtizedekhez képest jelentősen visszaesett.)

Másfelől pedig gondoljuk meg: Öt évvel ezelőtt az általam kérdezettek még nem vagy csak éppen hogy nagykorúnak nevezhették magukat. A politikai és az ezzel kapcsolatos újságok iránti érdeklődésük viszont pontosan ebben a korban kezdődhetett el kifermálódni, akkor, amikor szüleiktől az ez irányú érdeklődés csökkenését látták.

A továbbra is erősen politikai érdekeket szolgáló „szabad sajtó” iránt növekvő bizalmatlanság mellett, azonban talán sokkal valószínűsíthetőbb az a nézet, hogy az elmúlt évtizedben olyan robbanásszerű növekvésnek indultak a legkülönbözőbb kellemes, kényelmes és mindenekelőtt könnyen elérhető szórakozási és szabadidő kitöltési lehetőségek, hogy – engedve a színvonaltalanság erős csábításának – az emberek egyre rohanó életükbe inkább csak ezeket találják beleférhetőnek.

A folyóiratokra vonatkozó adatok azonban már bátorítóan magasak, sőt érdekes módon a lakosság sajtóolvasási szokásaitól eltérően az egyetemisták ezt részesítik előnyben a többi sajtótípussal szemben.

Mielőtt azonban még messzemenő következtetéseket vonnánk le ezekből a számokból, várjuk meg a következő fejezetben leírt, az olvasmányok tartalmára vonatkozó kérdésekre adott válaszokat.

Könyvek olvasása

A kérdőívek összegzésekor feltűnt némi ellentmondásosság a könyvek olvasására vonatkozó válaszokban, ezért két különböző kérdés, ill. megfontolás alapján két különböző táblázatot is készítettem.

Az első (ld. 2. sz. táblázat) annak az 1964-es Mándi-féle vizsgálatnak a kérdése alapján készült, ami négy különböző fokozatot állapít meg a könyvolvasás gyakoriságának kimutatására. (A kérdés így szólt: „*Elfoglaltságai mellett – a tankönyveken kívül – hozzájút-e könyvek olvasásához? Ha igen, milyen gyakran?*”)

2. számú táblázat

E szerint a hallgatók közül:

rendszeresen olvas (havonta legalább 1 könyvet)	48%
időnként olvas (negyedévenként legalább 1 könyvet)	33%
Nagyon ritkán olvas (évente legalább 1 könyvet)	15%
nem olvas könyvet	4%

Ezeket az adatokat a korábbi felmérések szellemében és a velük való összehasonlítás érdekében mindenképpen el is fogadhatjuk. Azonban e fent említett adatok feltétlen hitelessége megkérdőjeleződött bennem, amikor többen azok közül, akik magukat a rendszeresen olvasók közé sorolták, (azaz állításuk szerint az elmúlt fél évben legalább 6-8 könyvet elolvastak) – még az emberi feledékenység figyelembe vétele mellett is – arra a kérdésemre, hogy „Fel tudná sorolni azokat a könyveket amiket az elmúlt 6 hónapban olvasott, vagy amit éppen most olvas?” még hosszabb gondolkodás után is csak kettő esetleg három könyvet tudott megemlíteni. Vagy pedig azok, akik erre az időszakra nézve egyetlen könyv elolvasásáról sem tudtak tanúskodni, biztos, hogy az ezt megelőző fél évben olvastak azért valamit? Nem lehetséges az, hogy vannak, akik már csak az emlékeikben vagy vágyaikban tartoznak az olvasók egyre szűkülő táborába?

E lehet kicsit rosszindulatú megközelítés alapján, figyelembe véve tehát, hogy hány általuk olvasott könyvet tudtak megemlíteni a vizsgált időszakban, a következő öt kategóriát tudtam felállítani.

Sokat olvas (kb. havonta 2 könyvet)	7%
Rendszeresen olvas (kb. havonta 1 könyvet)	11%
Időnként olvas (kb. 2 havonta 1 könyvet)	63%
Nagyon ritkán olvas (évente 1 max. 2 könyvet)	11%
Nem olvas	7%

Ez utóbbi táblázatba kétségkívül belekeveredik egy kis szubjektivitás is, mégis annak ellenére, hogy az olvasás mennyiségi mutatóit csökkenti, és nagyobb mértékben általánosít is (ld. 63%), talán jobban érzékelteti a valós helyzetet.

A nők és férfiak, valamint a kezdő és végző diákok olvasási szokásai között, talán a megkérdezettek e tekintetben csekély száma miatt, nem tudtam határozott különbséget tenni. Ezt a szempontot így a továbbiakban sem vizsgálom.

Olvasmányok

Ebben a fejezetben kevesebb kommentárral inkább táblázatok segítségével próbálom bemutatni, hogy milyen tartalmú könyvek állnak a hallgatók érdeklődésének középpontjában. Az ismert újságok és szerzők sokszor magukért beszélnek.

Sajtótermékek

A napilapok közül a legolvasottabbaktól kezdve a következő sorrendet állíthatjuk fel:

4. számú táblázat

1.	Népszabadság	6.	Új Magyarország
2.	Magyar Nemzet	7.	Kurír
3.	Nemzeti Sport	8.	Esti Hírlap
4.	Mai Nap	9.	Népszava
5.	Magyar Hírlap		

A hetilapok közül:

5. számú táblázat

1.	HVG	5.	Magyar Fórum
2.	Nők Lapja	6.	Reform
3.	168 óra	7.	Füles
4.	Magyar Narancs		

Mint láthatjuk a hetilapok között is többségben vannak a politikai, gazdasági tárgyak. Érdekességnek megemlíthetem, hogy a Nők Lapja olvasását éppen nem a nők, hanem a férfiak említették.

A folyóiratok között sok a hallgatók szakmájához közelálló témájú. Sőt ezek egyben a leggyakrabban említettek:

Magyar Építőművész – Építés és felújítás – Családi Ház – Új Művészet – Byte – PC Word – stb.

A tanulmányaikat nem érintő folyóiratok közül a következőket említették (sorrendet nem állítván abc-rendben közlöm):

Autó Motor – Autó Piac – Bunte – Cinema – Cretén – Európa – Garfield – Holdtölte – Liget – Monten Bike – Mozgó Világ – National Geographic – Rock Zenei Lapok – Természetbúvár – Top Gun

Amint látjuk nem csak sokan – mint ahogy azt az előzőekben bemutattam – hanem nagyon sokféle folyóiratot is a kezükbe vesznek a diákok. De őszintén ezek közül hányra tudnánk azt mondani, hogy forrásai az általunk keresett emberi tényezőknek? És a komolyság milyen mértéke tükröződik abban a válaszban, ami szégyenkezés nélkül említi meg mint egyetlen olvasott folyóiratot a Garfieldot, amit kisiskolások számára adnak ki?

Könyvek

A következő táblázatban (6. sz.) a hallgatók által a legutóbbi időszakban olvasott könyvek szerzőinek nevét látjuk az említés gyakoriságának sorrendjében. Elöl a leggyakrabban említetteket, a második oszlopban már csak sorrend nélkül néhányat.

6. számú táblázat

1. Rejtő Jenő	Stephen King
2. Asimov	Fable
3. Heller	József Attila
4. Merle R.	Wouk H.
5. Tolkien J.R.R	Szűrés Mihály
6. Vonnegut	Brett Elis
7. Wolfe	Kundera
8. Forsyde	Bergson
9. Huxley	
10. Durrell G.	

A XI. kerületi (az egyetemhez legközelebbi) Szabó Ervin fiókkönyvtár dolgozói is megerősítettek abban, hogy az egyetemisták főleg fantasztikus regényeket és krimiket keresnek.

Rejtő Jenő már a 1985-ös felmérések alapján is a fiatalok érdeklődésének középpontjában állt, de a mostani kiemelkedő népszerűségének okát abban is kereshetjük, hogy épp a kérdések időpontjában vetítették Bujtor István legújabb filmjét, mely Rejtőnek a Három testőr Afrikában c. regényét jeleníti meg.

Ha a kedvenc írók névsorára tekintünk (ld. 7. sz. táblázat), észrevehetjük, hogy ide már valamivel magasabb szintű megítélés alapján soroltattak az írók, bár az első helyeken még ugyanazokat a neveket olvashatjuk.

7. számú táblázat

1. Tolkien
2. Rejtő
3. Asimov
4. Heller
5. E. A. Poe
6. Vonnegut
7. Thomas Mann
8. József Attila

Érdekes, hogy Jókai Mór neve egyszer se fordult elő, pedig a bevezetőben megemlégtett nagyminta szerint ő a vezető kedvenc.

Könyvtárhasználati és olvasmányszerzési szokások

Amikor a könyvtárhasználati és olvasmánybeszerzési szokásokról kérdezősködtem, hamar be kellett lássam, hogy táblázatok és százalékos kimutatások készítésével csak nagyon bonyolult és nehezen áttekinthető módon lehetne a válaszokat összesíteni. Egyes kérdésekre ui. olyan különböző felelteket kaptam, amik arra mutattak rá, hogy valós képet csak az idevonatkozó összes kérdés összhangját nézve kaphatunk.

Ami mégis megfogalmazható a számok segítségével:

A hallgatók mindegyike tagja az intézmény könyvtárának, sőt néhány kivétellel viszonylag rendszeresen (átlag kéthetente) látogatják is. Minden bizonnyal ez a segítség elengedhetlenül fontos a tanulmányokhoz.

Közművelődési könyvtárba azonban csak az általam kérdezettek 44%-a járt. Közülük legtöbbször vidéken laktak és csak az otthoni városi könyvtár tagjai. A közművelődési könyvtárakat azonban lényegesen ritkábban használják, és ahogy ezt a XI. kerületben megtudtam, főleg a tanulmányaikhoz kiegészítő irodalmat keresnek, (ami egy igen figyelemre méltó tény, ha a magyar könyvtárak közötti együttműködés és kapcsolat kérdéséről beszélünk) ill., mint már említettem a kevésbé irodalmi értékű könyveket.

Más felsőoktatási intézmény könyvtárát vagy szakkönyvtárat egyetlen kivétellel a kérdezettek közül senki se használ.

Megállapíthatjuk továbbá még azt is, hogy a hallgatók 60%-a jegyzetboltból próbál meg elsőként hozzájutni a tankönyvekhez és a könyvtárat átlagosan a 3. helyre sorolták a szerzési források közül.

A szolgáltatások közül legtöbbször szinte csak a kölcsönzést, helyben olvasást és a fénymásolást emelték ki. A könyvtári szolgáltatások ilyen kihasználatlanságának és háttérbehelyezésének okait azonban már nehezen mutathatjuk ki számokkal. Az ide vonatkozó kérdésekre ui. rendkívül eltérő válaszokat kaptam.

Mi rejtezik e szélsőségek mögött?

Összehasonlítva az egy embertől kapott válaszokat megfigyelhető, hogy a legjobb véleménnyel és a legelégedettebben azok szóltak a szolgáltatásokról és a tájékoztatásról, akik a legritkábban és a legkevésbé használják ki azt. (Világos: Amíg nincs

szükségem semmire, addig minden nagyon jó.) De a könyvtárat gyakrabban használók körében is sok az, aki csak a legalapvetőbb szolgáltatásokat veszi igénybe. Miért?

Nincs rá szüksége?

Köztudott, hogy egy diák csak annyit tanul, amennyit a tanár megkövetel. Így ha ... a versenytől nem tartható tanító... szaktudománya jelen állását sokszor nem is ösmérve, kötelességét lerovottnak véli, ha évek ezelőtt írt commentárjából néhány száraz lapot mindennap leolvasott” – ahogy azt már Kossuth is írja a Pesti Hírlap hasábjain –, nem csodálkozhatunk, hogy a diákok nem törekednek többre. De ez persze azért túlzás.

Nem tud a szolgáltatásokról?

Hát? Sokan, akik a könyvtár szolgáltatásairól kapott tájékoztatást jónak tartották, csodálkoztak, amikor megtudták tőlem, hogy a könyvtárban van Internet és CD-ROM adatbázis is. Többen azt is megkérdezték, hogy mi az a könyvtárközi kölcsönzés, nem is szólva a konzultációs övezet fogalmáról.

De akkor miért nem kérdezik meg a könyvtárosokat?

A könyvtárost szinte csak akkor kérdezik, ha egyedül már nem boldogulnak. (Szégyellnek oda menni általuk vélt kis dolgokkal.) A kérdések pedig vagy a számítógépes adatbázis kezelésére, vagy egy konkrét irodalomra irányulnak. Így ha a könyvtáros csak szűken a kérdésre válaszol, akkor bizony kevesek előtt nyílnak meg a könyvtár egyéb lehetőségei.

Ilyenek a könyvtárosok?

A könyvtárosok segítőkészségét legtöbbször négyessel, azaz jó jeggyel osztályozták, azonban többen különbséget tettek közöttük. Ők azok munkáját, akik a kéréseket veszik át és a kölcsönkért könyveket adják kézhez, nagyon rossznak minősítették, az olvasótermi dolgozókat és a háttér munkát végzőket pedig dicsérték.

Ha ellátogatunk a BME Központi Könyvtárába, akkor bizony megérthetjük a hallgatók idegenkedését. A hely, ahol a diákok megfogalmazzák kéréseiket, kitöltik, majd leadják a kéréseket, hogy ugyanitt megvárják a kért könyvek átvételét, leginkább egy postahivatalhoz vagy még inkább egy patikához hasonlít, ahol a könyvtárosok egy üvegfallal elválasztott pult mögött ülnek egy számítógép társaságában várva a kérések leadását. Bár e rendszer praktikáját el kell ismerni, az olvasókban bizonyosan nem a bizalmat és a közvetlenséget növeli a könyvtár és a könyvtárosok iránt.

Ez egyértelműen tükröződik is azokban a kérésekben, amik e rendszer átalakítására és a szabadpolcos rendszer bővítésére irányulnak. E kérések mellett a leggyakoribb az állomány növelését: az új kiadású könyvek beszerzését és a régi példányszámának növelését kívánták megemlíteni.

Házi olvasmányaik beszerzésénél legfőbb forrásuk a bolt és a családi könyvtár. A kölcsönzés útja ritka. A leghatásosabb reklám egy könyvnek egyértelműen a baráti tanács.

A hallgatók belső értékrendszere

Ennek a kérdésnek a megközelítésére ugyanazt a feladatot adtam a diákoknak, mint az 1985/86-os országos reprezentatív felmérés készítői: „Összeállítottunk egy listát, amelyik különböző követelményeket tartalmaz arra vonatkozóan, hogy mit

kell a gyerekeknek későbbi életükre útravalóul adni, mit kell a gyerekeknek a szülői házban tanulniuk. Melyeket tartja Ön ezek közül különösen fontosnak? Válasszon ki ötöt!”

A 16 tételes fogalom-listát egy 17. egyéb kategória zárta, ami kipontozott helyet tartott fenn az esetleges egyéni megfogalmazásoknak vagy szempontoknak. A lista az említések csökkenő sorrendjében a következőképpen alakult:

8. számú táblázat

Egészséges életmód	67%
Munkáját rendesen és lelkiismeretesen végezni	59%
Emberismeret a megfelelő barátok és barátnők kiválasztásához	55%
Tudásszomj, vágy a szellemi színvonal állandó emelésére	52%
A másképpen gondolkodókat tisztelni, toleránsnak lenni	52%
Udvariasság és jó magaviselet	44%
Örömet találni a könyvben, szívesen olvasni	33%
Érvényesülni, ne hagyja magát könnyen legyőzni	26%
Kedvét lelteni a művészetekben	26%
Pénzzel takarékosan bánni	18%
Szilárd hit, szilárd vallási kötődés	15%
A sok TV-nézés mérséklése	15%
Érdeklődés a politika iránt, a politikai összefüggések megértése	3%
A rendbe beilleszkedni, alkalmazkodni	3%
Szerénynek és tartózkodónak lenni	3%

Az egészséges életmód és a lelkiismeretesen végzett munka olyan általános érvényű fogalmak, amelyek nem véletlen kerültek a lista élére. Ezeket a szempontokat olvasási szokásoktól függetlenül jelölték meg többen. Az emberismeretet említők között azonban feltűnően nagy a rendszeresen olvasók aránya, ahogyan a tolerancia és a tudásszomj is pozitív kapcsolatban áll az olvasással.

Az nem meglepetés, hogy az olvasás és a művészetek kedvelését szinte csak a rendszeres olvasók említették.

Az olvasás gyakoriságával fordítottan arányos fogalmaknak a takarékoság, a valóságos hit és a szakértelem bizonyultak. (Ez utóbbinál a szakkönyvek olvasása kaphat döntő szerepet.)

A vallásos hitre azonban érdemes még egy kitérőt tenni. Azok, akik magukat valóságosnak mondták, valóban nem tartoztak a legolvasottabbak közé. Értékrendszerük mégis nagyon pozitívnak mondható. Szerény, de következetes és szilárd értékvilágról tanúskodtak. Értékrendszerük hasonló a rendszeresen olvasókéhoz, azzal a különbséggel, hogy a szilárd hit, szilárd vallási kötődés tételét mind megjelölték. (Lehet, hogy rábukkantunk egy a könyvek világán kívüli forrásra?)

A lista legvégén elhelyezkedő fogalmak mind nagyon beszédesek. A rendbe való beilleszkedés és a szerény tartózkodó élet valóban nem a gondolkodó emberek stílusa. Sőt e fogalmak háttérbe szorulása a mai reklámoktól hangos, liberális (én inkább úgy fogalmaznék libertinus) világban nem csoda, ha értelmezhetetlenné válik.

A politika iránti érdeklődés ilyen alacsony foka – amit a napilapok nem olvasásából is láthatunk – azonban elgondolkodtató.

Végül megemlítenék három példát, amit a 17. azaz egyéb kategóriában jelöltek meg. Ezek mindenképpen határozott elképzelésekről vallanak:

- Tudjon gyermekem örülni az apró dolgoknak is. Ne ragaszkodjon túlságosan a földi dolgokhoz, de azért járjon két lábon;
- Versenyszerű sport;
- Mese.

Ez utóbbi megnevezése rendkívül finom lélekre utal, mert a mese valóban a gyermeki lélek egyik legfőbb tápláléka.

Különbségek a különböző karokon tanuló hallgatók között

Azt, hogy környezetünk, munkánk vagy iskoláink erősen befolyásolják érdeklődési körünket, igényességünket és ezzel olvasási szokásainkat is, a korábbi felmérések ismeretében nem kell bizonyítani. Dolgozatom befelező részében már csak finomítani szeretném e felismerést azáltal, hogy tovább osztom azt a csoportot, amit eddig egyként, mint értelmiségiek értelmeztek. Ezt a szempontot követve kérdéseimet megpróbáltam három különböző, az építészmérnöki, a villamosmérnöki és a közlekedésmérnöki karon tanuló hallgatóknak feltenni. Mindhárom karon ugyanannyi (15-15) embert kérdeztem meg, így az adatokból könnyen kikövetkeztethető az egy főre jutó átlagos eredmény is. Az összehasonlítás a messziről áruzkodó adatok bemutatásával mindenki számára egyértelmű következtetéseket adhat, így különösebb kommentár nélkül közlöm őket.

A sajtótermékek olvasásának mennyiségi mutatói

9. számú táblázat

	Közlm.		Építészm.		Villm.	
Napilap	80%	60%	66%	33%	60%	20%
Hetilap	100%	40%	50%	33%	40%	0%
Folyóirat	60%	40%	100%	50%	40%	40%

(A számpárok első tétele az olvasók, a második a rendszeresen olvasók arányát mutatja)

Milyen hetilapokat és folyóiratokat olvasnak? (az általuk említett összes címet közlöm)

10. számú táblázat

Közlm.	Építészm.	Villm.
HVG	HVG	HVG
Nők Lapja	Nők Lapja	Motor Revü
Top Gun	168 óra	Cinema
Autó Motor	Magyar Narancs	
Holdtölte	Magyar Építész	

Közl.	Építészm.	Villm.
	Környezetvédelem	
	Baumeister	
	Architectur	
	Új Művészet	
	Balkon	
	Családi Ház	
	Mozgó világ	
	Építés Felújítás	
	NOE	
	Detail, Japan Arch.	

Könyvek olvasásának mennyiségi mutatói

11. számú táblázat

Közl.	Építészm.	Villm.
Havi átl. 1 könyv	Negyedévenként legalább 1 könyv	Havi átlag 1 könyv

Itt mindenképpen azt is látni kéne, hogy a különböző szakok mennyi tanulást igényelnek, azaz mennyi szabadidőt hagynak az olvasásra, ugyanakkor azt is érdemes megnézni, hogy a megragadott lehetőséget végül is milyen minőségnek szentelik, amit a szerzők neve árulhat el.

Olvasmányok a kedvenc írók névsorának tükrében (minden megnevezett író közzölök)

12. számú táblázat

Közl.	Építészm.	Villm.
Rejtő	Rejtő	Kafka F.
Tolkien	Vonnegut	Merle R.
Asimov	Szabó Magda	Forbes
Stephen King	Malamud	Heller
Heller	Hrabal	Karinthy
Herbert	Welfe	Joyce
	Orwell	Marquez
	Tamási Áron	Thomas Mann
	Mikszáth	
	Heller	
	Marquez	

Közlm.	Építészm.	Vilfm.
50%	75%	40%

A sort még sokáig folytathatnánk, ám azt hiszem e legfőbb szempontok összehasonlítása már elég hitelesen érzékelteti velünk azt, hogy értelmiségi és értelmiségi között sokszor milyen nagy szakadék van.

A magyarázat feltehetőleg a követelményrendszerben található. Nyilván sokkal szélesebb látást alakít ki az építészettörténet, a különböző kultúrák, stílusok, szimbólumok megismertetése, mint egy útépítésnél követendő szakmai előírás, aminek háttérében semmilyen világszemlélet nem húzódik meg. Lehet, hogy ezen sokat nem változtathatunk, de ennek tudatában azok a tanárok, akik tantárgyuk által a hallgatók gondolkodását, világszemléletét alakítani képesek, fel kell, hogy ismerjék azt a felelősséget, hogy nagymértékben múlik rajtuk a jövő értelmiség másokra is figyelő érzékeny gondolkodásának kialakítása, mert pusztán az őt kiemelt társadalmi-demográfiai tényező csak lehetőséget nem pedig törvényszerűséget rejt magában.

Werner Ákos

MEGHÍVÓ

Olvasó család – tanuló társadalom

címmel a Magyar Olvasástársaság 1998. október 16–17-én konferenciát szervez Vásárosnaményben.

Minden érdeklődőt szeretettel várnak a szervezők.

Szállás és étkezés 1 napra – várhatóan – 1000 Ft.

A részletes programot a jelentkezők számára szeptember hónapban postázzuk.

Jelentkezni lehet: Fejes Gáborné,

Vásárosnamény, Városi Könyvtár (4801 Vásárosnamény, Szabadság tér 5.)
címen legkésőbb 1998. október 5. beérkezési időpontig.

Egy helyismereti csaknem-csúcsműről

Első, sőt sokadik látásra persze egyáltalán nem tűnik, legalábbis a szó szigorú, szakmai, mondjuk, Bényei-értelmében vett helyismereti munkának *Török András* könyve, a *Nagy Budapest könyv*. Pedig hát az, még hozzá a legjavából. A szerző, akinek természetesen csak halovány fogalmi lehetnek a könyvtári-könyvtárosi értelemben vett helyismeretről, egyszerűen útikönyvet kívánt írni. Első intrádára, amikor a könyv még angolul jelent meg, sokkal előbb mint a mostani tetemesen bővített, módosult magyar edíció, természetesen útikönyvről volt szó. Kala-uzról külföldieknek, angolul tudóknak a magyar fővárosról. A most megjelent magyar kiadás előszava ezt úgy fogalmazza meg, hogy „ez a könyv keveréke az útikönyvnek, a történelemkönyvnek és a manapság divatos «How to» kézikönyveknek”. Szóval útikönyv, némi „kiegészítőkkal”. Persze útikönyv sokféle van, és főleg volt, a műfaj, legalábbis Török e mostani műve megjelenéséig folyamatos szegényedést, primitivizálódást mutatott-mutat. Gondoljuk meg, hogy annak idején nem csak Baedekkerék voltak – bár azok is jobbak, mint mondjuk a Panoráma útikönyv-sorozat darabjai –, hanem olyanféle útikönyvek is születtek, mint mondjuk Stendhaléi, vagy akitől Stendhal is lopott, Goethéé – tudjuk, Goethe nem haragudott meg a plágiumért, sőt kedvtelve nyugtázta azt. De persze a közelmúltban is születtek kiváló útikönyvek, a legjobbak valószínűleg a Michelin-cég remek zöld könyvei, a Török-könyvhöz megszólalásig hasonló „térképekkel”, nyújtott téglalap-formátummal. És a Török-könyv teljesíti is mindazt a követelményt, megfelel mindazon elvárásnak, amit egy jó útikönyvvel szemben támaszthatunk. De mindezt csak amúgy félkézről, mellékesen, szinte oda sem figyelve teszi meg. Sokkal jobban mint az útikönyvek, megmutatva mintegy, hogy mennyire könnyű dolog ez, ha igazi mester próbálkozik vele, de a hangsúlyt nem erre vetve. A *Nagy Budapest könyv* nem a legfontosabb látnivalókat, a turisták számára kötelező monumentumokat mutatja be, nem arról szól, hogyan lehet közlekedni, megszállni, étkezni, szórakozni stb. a fővárosban, hanem azt mutatja meg micsoda is tulajdonképpen Budapest. Ahogy az alcím mondja neoneofrivó-lul, de igen találóan: „Szinte minden, amit tudni kell a 125 éves metropolis teljes körű élvezetéhez, elsősorban nem budapestiek részére”. Az utolsó szintagma persze henye ráadás. Szó sincs itt elsősorbanokról. Teljes körű élvezetről van szó. A recenzensnek óhatatlanul Buckhardt Ciceronéja jut az eszébe: ez a zseniális a maga nemében páratlan, magyarul sajnos mindmáig nem olvasható mű, amely alcímében szintén élvezetet ígér: „Anleitung zum Genuss der Kunstwerke Italiens”, és ami talán – ha a tudatküszöb alatt is – felmerült Török képzeletében is, amikor leírta a „teljes körű élvezet” kitélt. De persze Török nem Budapest műalkotásainak élvezetéhez ígér bevezetőt. Bár ennek teljesítése igazán roppant nehéz és bonyolult feladvány, ezt is teszi, ebből is megtesz, nem is keveset. Török az egész Budapestet mutatja be, annak fenomenológiáját nyújtja, lényegszemléletét adja, metafizikáját villantja fel, ha persze nem is husserli–hartmanni módon (hál’ Istennek).

Előljáróban szól Török András a touchinforól, és a mögötte álló gigantikus adatbázisról. Dicséri, de megállapítja: „nem lehet személyes hangú vagy kritikus. Csak a kemény tényeket közli”. Vagyis azt adja, amit egy jó helyismereti gyűjtemény adatbázisa. Az, amit mindenhol el lehet és el is kell készíteni, ki kell alakítani, hogy azután megszülethessen, szerencsés, csaknem kegyelemszerű körülmények fennforgása révén – az a mű, amely – persze a teljes adattár bázisán – immáron személyes és kritikus hangú is lehet (és legyen is), és azt nyújtja, amit semmilyen teljes körű adattár nem tehet, azt, amire céloztunk: fenomenológiát, Wesensschaut és metafizikát. Persze a tárgy természetéhez igazodva.

Igen lassan, igen körülményesen, sokszor megakadva, újra és újra nekilendülve, majd megint megtorpanva indul a *Nagy Budapest Könyv*. Egyhatodán már túl is vagyunk, amikor igazából elkezdődik. Persze álságos dolog ez a körülményeskedés, késfenegetés. Nem arról van itt szó, amivel Hegel vádolta Kantot (hogy ugyanis csak élesíti-élesíti az ismeretelmélet kését, ám vágni nem mer vele, pedig a kés és az éle is csak arra való). Török az alapdolgozat mondja el, amikor az emberlestről, az ismerősökkel való találkozás – napszakokra bontott, Karinthyhoz méltó humorú – esélyeiről és helyszíneiről, a térképoltvasásról és távcsőhasználatról, az utcaképről mint olyanról, a közlekedés finomságairól (móriczi felütésekkel) stb. szól. Tulajdonképpen módszertant nyújt, e műfajnak abból a válfajából, ami már maga a tudomány. Konkrétumok bővedje található e „módszertani” részben, alapmegfigyelések tucatjai, de talán még fontosabb, hogy a látásmódot mintegy rákényszeríti a szerző az olvasóra. A továbbiakban azután elég egy-egy laza ujjmutatás, parányi indícióm és a gépezet beindul pl. amikor a metrók mozgólépcsőin közlekedők szociológiájáról, hivatás, – öltözködés-, időpontbeosztás- és egyéb mutatóról szól, persze egy konkrét mozgólépcső kapcsán – az Arany János utcáról van szó, de persze megint csak mutatis mutandis. És ez a gépezet – amely ugyan mindenre inkább emlékeztet mint gépezetre – működik végig a könyvön. Paradigmatikus, és önvallomás értékű, amikor a szerző a már „felszabadult”, az inaséveknek a végére jutott olvasóhoz szól: ezentúl csak fedezzen fel mindent maga. Aki eddig követte őt, felfedezőképes és -érett. Aki nem, az forduljon a touchifohoz. És ekkortól, de persze igazából már sokkal korábbtól, kibontakozik Török páratlan helyismereti művészete, vagy minek is mondjuk? Talán varázslatnak? Vallani kezdenek nemcsak az épületek, nemcsak az utcasarkok, nemcsak a preszszók és kegyhelyek, de szó szerint minden: pars pro toto működik a város bármely szegmentuma, a kurvák, cigányok és zsidók lakta-használta Mátyás tér csakúgy, mint maga a Duna, amelynek „szaga van – minden évszakban más” és ezért is „érzéki élmény”, amely azonban ettől nem kevésbé, sőt sokkal inkább és éppen ezért Szimbólum is, toposz is, szünekdoké is és persze fölöttébb koszos víz is.

Török András nem restell elmondani könyvében alapigazságokat, alaptényeket, amelyeket mindenki tud. De sokkal nagyobb helyet biztosít azoknak az információknak, amelyekről senki, vagy alig valaki tudott valamit. Különösen, de éppen nem csak ott, a *Csak ínycsemegeknek* című, éppen nem a kulináris örömök híveinek szóló nagyfejezetben. Bizalmas, élőszóban terjedő (illetve sajnos nem igazán terjedő) információkról, adalékokról, megállapításokról és legendákról van szó, amelyek ismerete sokszor fontosabb, de mindenképp „egy emelettel mélyebben” fekvő, mint a szokványosoké. Metaforikusan szólva, az a viszony Török Budapest-könyve és mondjuk egy jó (inkább csak feltételezhető mintsem valóban létező)

Budapest-útikönyv között – ebben a vonatkozásban, mint a „nagy perről” szóló Krúdy-féle és Eötvös Károly-féle beszámolóok közt. (Csak zárójelben jegyeznék meg, hogy Krúdy az egyik alapmotívuma, mintája, tárgya, vonalvezetője Török könyvének azzal a kiegészítéssel, hogy Török azért Kóbor Tamást is ismeri, de Körmendi Ferencre is alludál – mint eleddig senki, talán csak John Lukacs.)

Török természetesen kitűnően ismeri a Budapest-tudomány szakirodalmát. Ezt dokumentálja is, remek szemlét nyújtva, élesen kritikai aperçukkel, a legfontosabb művekről, hallgatva sok – általa bizonyíthatóan ismert, ám nyersanyagnak tekintett műről. Nem ezt a szakirodalmat „gyarapítja”, egészíti ki, nem a Budapest-kutatást folytatja, újabb „eredményekkel” gazdagítva a szakbibliográfiákat. Teljes képet ad, egyénien, eredetien teljesen, az „ő” Budapestjét mutatja be, anélkül azonban, hogy azt vélné, vagy sugallná, hogy ez az „igazi” Budapest. (Pedig ez az, csak Török András szerény.) Ma, hic et nunc ez Budapest, ilyen és ennyi. De vajon valóban csak ennyi?

A címben „csaknem-csúcsműről” szóltunk. Ezideig a csúcsműről esett szó. Hol és mivel indokolandó a „csaknem”?

Az olvasó telhetetlen. Végre kapott egy világszínvonalú alapmunkát, és mégis többre vágyik. Török András a bűnös. Ha művének távoli, nemzetközi analógiáit keressük, persze számos világnév tolu elénk. Török Budapestje – e sorok írójának szerény véleménye szerint – kenterbe veri Mandrou oly igen bámult Párizs-fejezeteit a DUBY-MANDROUBÓL. Azt hisszük, jobb, mint a kitűnő Ernst Robert CURTIUS Párizs kismonográfiája a BRAUDEL által is megsüvegelt Einführung in die französische Kultur című alapműben. Hát akkor? Mit akarunk még?

Fontoskodjunk egy kicsit. Török András a szellemi Budapestről is szól, nem is keveset. Persze nem a szellem objektívált, épületekbe, műalkotásokba, városrészegészekbe sajtolt képleteiről van szó. (Ezekről szólni természetes és megkerülhetetlen.) Sokkal inkább a város mentalitásának, szellemi közérzetének, szellemességének, esprit-jének miben- és milyenlétéről. A szerző pazar gazdagsággal ontja az információkat ilyen vonatkozásban is. Még olyan intimitásokat is elárul, hogy milyen és milyen az élete egy igazi posztmodern cafénak (az Inkognitóról van szó), milyen levegője van egy-egy könyvesboltnak, antikváriumnak, hol láthatók alternatív ki tudja kicsodák a szabadban (a Galántai–Klaniczay házaspár termékeiről van szó). stb. A vendéglők, a kilátók, a templomok, a galériák, a gyorsmások, a valahai metresszek lakóhelyeinek szelleme is ábrázolatik, felvillantatik a könyv felsorolhatatlanul sok helyén, a sétatutak legkülönbözőbb kanyarjaiban. Valami mégis hiányzik. Mert képet kap ugyan az olvasó arról, hogy hogyan lehet budapesti művészek, a szellemi elit képviselői közelébe férkőzni, hogyan lehet bizalmas, sznob információk birtokába jutni, még arról is útmutatást kapunk, hogy mit ihatunk (potya-italról van szó) egy-egy könyvbemutató vagy vernisszázs kapcsán, ám arról, hogy milyen most Budapest szellemi körképe, csak mozaikkockákat. Kaphatunk valamit a kitűnő vezetés jóvoltából pl. a Fészek-klub, vagy a 2000 folyóirat szerkesztői összefüggéseinek atmoszférájából, ám az egész Budapest (ld. tout Paris) szellemi portréja hiányzik. És nemcsak a mai tout Budapesté. Hiányos, mozaik jellegű a régi Budapesté, Pest-Budáé is. Lehetetlen lenne erről is képet adni? Elméletileg úgy gondolná az ember, hogy igen. Nem azért, mert mindez nem férhet bele egy útikönyv kereteibe. Hisz Török András minden keretet szétfeszegtetett. Egyszerűen azért, mert az valami egészen más, mint amihez hozzá-

szoktunk, mint amit ilyen könyvektől elvárunk. Ám ilyen könyvek – nagyon kis számban, és persze nem épp magyarul, vannak, olvashatók. Legnagyobb, bár Török könyvénél nem terjedelmesebb példája Hermann Bahr Bécs-könyve, amit nemcsak Egon Friedell tart a messze legjobb osztrák művelődéstörténetnek (ő Bahr barátja volt, joggal vádolható elfogultsággal), de olyanok is csúcsműként tartják számon, mint a remek Hanns Sassmann (a *Das Reich der Träumer* szerzője, aki épp e művével szeretne volna még Bahrt is túlszárnyalni – persze sikertelenül). Szóval valami ilyent vártunk volna, a teljesítmény nagyszerűségétől felcsigázva Török Andrástól is. Lukács György írta Fülep Nietzsche-tanulmányát recenzálva, hogy remekműről van szó, de Fülepnek mégiscsak majd ezután kell megírnia az igazi Nietzsche-könyvét. Én azt szeretném, ha Török András is megírná még igazibb Budapest-könyvét.

És – ezúttal nem a könyvről, hanem a könyv kapcsán, ürügyén. Péterfy írta, hogy szeret időnként pedant is lenni. Kísérjük meg: a helyismereti könyvtáros első és legfontosabb dolga a kemény tények összegyűjtése, rendezése, visszakereshetővé tétele stb. (ld. Bényei Miklós útmutatásait). De, hogy mi célból történik mindez, talán akkor világosodik meg leginkább, ha látjuk, látja a helyismerész, hogy mit lehet majdan kihozni az általa hangyaszorgalommal és filológus-tudós szeretettel-alázattal összehordott anyagból. És ezért kell megismerkednie Török András könyvével, hogy annak mintegy elébe dolgozhasson. Hogy már a gyűjtés, rendezés stb. is irányuljon valamire. Ma, a posztmodern tudományfilozófiák bővedje, a tények negligálása, sőt a ténygyártásra való strikt fölszólítások idején (ld. Feyerabend elborzasztóan szellemes argumentációját) e célképzetalakításnak lehet jelentősége. Szóval: módszertani tanulságai okán kell és szükséges Török művét behatóan studiózni. Hogy azután ez a studiózás fölülte élvezetes is lesz, az külön öröm, külön szerencse, gratia. (*Török András: Nagy Budapest könyv. Bp., Corvina, 1998.*)

Vajda Kornél

A Művelődési és Közoktatási Minisztérium még 1995-ben tankönyvpályázatot írt ki a felsőfokú könyvtáros-informatikus képzés korszerűsítésére. A nyertes munkák közreadásával az Országos Széchényi Könyvtár bízta meg. A szerkesztési munkálatok elvégzése után a kiadványok most kerülnek ki sorjában a nyomdából. Elsőként Koltay Tibor munkáját ismeretjük, mert úgy véljük, hogy a felsőfokú képzésben résztvevőkön kívül másokat is, gyakorló könyvtárosokat is érdekelhet, számos jó gyakorlati ötlet meríthetnek belőle.

Koltay Tibor: Elektronikus levelezés és elektronikus vitafórum könyvtárosoknak

Napról-napra növekszik azon könyvtárak száma, ahol mód nyílik az elektronikus levelezésre. Koltay könyvét kezdők is haszonnal forgathatják, mert megtanulhatják belőle a levelezés minden csínját-bínját. Módszeres és kevés, de fontos történeti elemet is tartalmazó bevezető után ír az elektronikus levelezés (e-mail) jelentőségéről, a kapcsolattartás e formájának időnként „szenvedéllyé fajuló” vadhajításairól is. Megtanulható a munkából az e-mail összes gyakorlati tudnivalója, bemutatja a levelező rendszereket, azt, hogyan juthatunk levelezési címekhez, megismerteti az olvasót az ELLA sajátosságaival, a Windows alatt futó rendszerekkel.

Koltay minden fontosabb megjegyzendő tudnivaló után példákat is ad, magyarázatokat is nyújt. Megszívlelendő a levelezési etiketről szóló néhány fontos sora, kár, hogy valószínű azok nem fogják olvasni, akik gyakorlott levelezők – mégis ajánljuk figyelmükbe.

Módszeres összefoglalást nyújt a szerző, minden, az elérhetőséghez szükséges adatot is közöl az elektronikus vitafórumokról, a hazaiakról éppúgy, mint a világ más tájairól indítottakról, tematikus összeállításai valóban a legfontosabb vitafórumokat mutatják be.

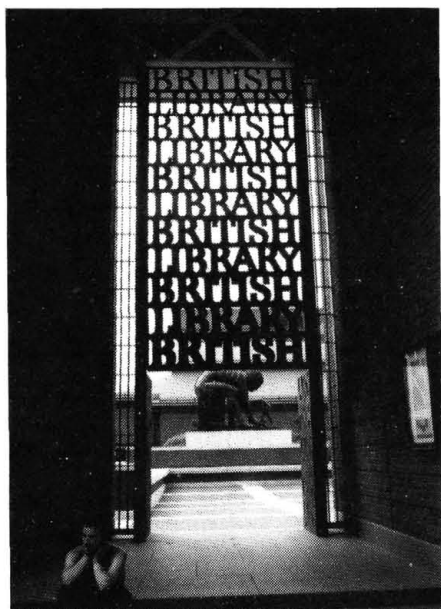
Érdemes minden gyakorló könyvtárosnak megismerkedni e munkával, a felsőoktatásban résztvevőknek pedig kötelező olvasmány.

(A kiadvány ára 300,- Ft, megrendelhető: Országos Széchényi Könyvtár, Bp., Budavári Palota „F” épület 1827 Fax: 202-0804).

Győri Erzsébet

Ünnepélyesen megnyitották a British Library új épületét

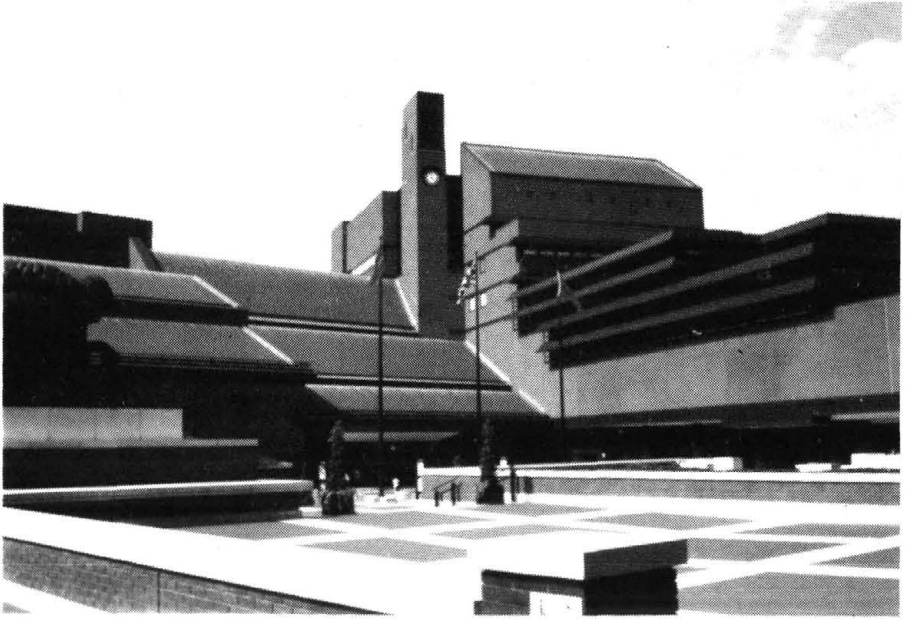
A British Counciltől kapott anyagi támogatásnak köszönhetően részt vettem a British Library St. Pancrasban épült új épületének ünnepélyes megnyitására 1998. június 25-én. A megnyitó alkalmával beszédet mondott – sorrendben –: a British Library Board elnöke, dr. J. Ashworth; Erzsébet királynő; H. Smith, kulturális, média és sport államtitkár és B. Lang, a British Library főigazgatója. 900 meghívott vett részt az ünnepségen, a brit könyvtárosokon kívül számos külföldi nemzeti könyvtár képviseltette magát, Dél-Afrikától Kanadáig, Svájctól Finnorszáig. Közép- és Kelet-Európából a cseh, a magyar és a szlovén nemzeti könyvtár igazgatója volt jelen.

A program lehetővé tette, hogy a vendégek megnézzék a könyvtár bizonyos részeit. Az így szerzett benyomások, továbbá az elhangzott beszédekből és a kapott tájékoztatóból nyert információk alapján egy rövid szakmai összefoglalót adok és néhány szubjektív megjegyzést teszek a következőkben:

- az épület a legnagyobb, ami közintézmény számára épült Angliában a XX. században;
- a tervezés és a jelenlegi felavatás között 36 év telt el;

- az eredetileg tervezett 116 millió fonttal szemben 511 millió fontba került az építkezés;
- az új épületben 12 millió kötet elhelyezésére van lehetőség;
- a könyvtár teljes átköltöztetése a British Museum épületéből 1999 tavaszára várható;

- a könyvtár épülete funkcionális szempontból élesen ketté van választva: egy nyilvános részre (kiállítási termek, étterem, kávézó, konferenciaközpont, könyvesbolt, mosdók) és az összesen 11 olvasóteremre (humán tudományok, kéziratok, ritka könyvek, keleti és indiai anyag, szabadalmak, zene, üzleti és műszaki irodalom stb.).

A nyilvános részek minden megkötöttség nélkül látogathatók, az olvasótermekbe csak a beiratkozott olvasók léphetnek.

- A kiállítási terek közül nagyon jó benyomást kelt az értékes kéziratok, ritka nyomtatványok állandó kiállítása: olyan klimatikus-, fény- és biztonsági viszonyokat teremtettek, hogy ezek az értékes kincsek állandóan ezekben a tárlókban lehetnek.
- Nagyon látványos a IV. György által a könyvtárnak adományozott (1823) Királyi Könyvtár elhelyezése, az épületen belül kialakított több emelet magasságú üvegtoronyban úgy, hogy a szép kötésű könyvek gerinccel kifelé láthatóak.

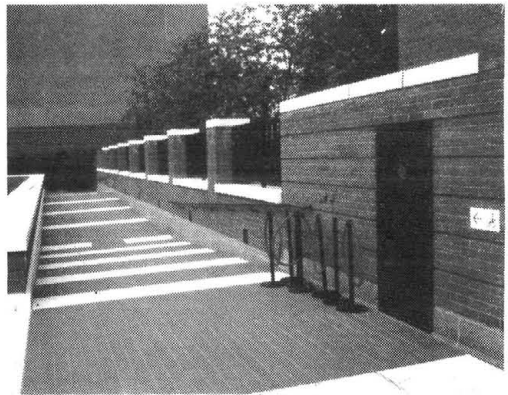
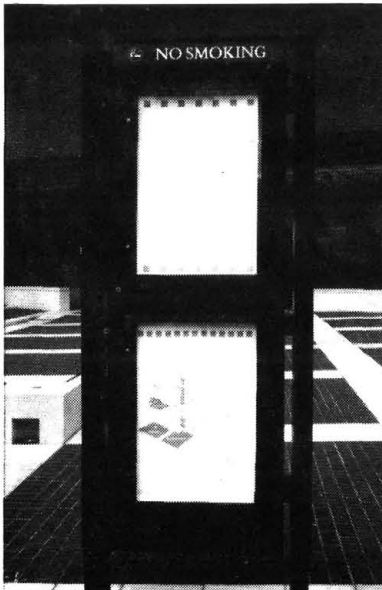

- Az egyes olvasótermek külön-külön gazdagon fel vannak szerelve számítógépekkel, mikrofilmolvasókkal.
- Az óriási épület külső megjelenése úgy modern, hogy nem modernkedő, nem kéresetten, erőltetetten modern. A vörös klinkertégla jellegzetesen angol épületté teszi.

Az elhúzódozó építkezés, a magas költségek, de a külső megjelenés miatt is az a benyomásom alakult ki, hogy Nagy-Britanniában nem fogadta egyértelmű lelkesedés az új könyvtárat.

Nekem nagyon tetszett, és azt hiszem, hogy az olvasók is szeretni fogják.

Poprády Géza

Kitüntetések

A nemzeti kulturális örökség minisztere, *Hámori József*, augusztus 20-a alkalmával, a magyar könyvtárügy érdekében kifejtett kiemelkedő munkája elismeréseként a SZINNYEI JÓZSEF-díjat adományozta *Bánhegyi B. Miksának*, a pannonhalmi Főapátsági Könyvtár igazgatójának, *dr. Bellon Tibornénak*, a karcagi Városi Könyvtár nyugalmazott igazgatójának, *dr. Bényei Miklósnak*, a Hajdú-Bihar Megyei Könyvtár igazgatóhelyettesének, *dr. Busa Margitnak*, az Országos Széchényi Könyvtár nyugalmazott főmunkatársának, *Juhász Jenőnek*, az Országos Idegennyelvű Könyvtár főigazgatójának, *dr. Szelle Bélának*, az ELTE BTK Központi Könyvtára igazgatójának.

Eredményes népművelő munkája elismeréseként a miniszter a NÉPMŰVELÉSÉRT-díjat adományozta *Halász Magdolnának*, a sárospataki Városi Könyvtár igazgatójának, *Kocsis Istvánnak*, a hatvani Városi Könyvtár igazgatójának, *Koleszár Mártnak*, a kecskeméti Megyei Könyvtár munkatársának, *Pádár Lászlónénak*, a Szakszervezetek Nógrád Megyei Könyvtára igazgatójának. Kiemelkedő közművelődési tevékenysége elismeréseként a BESSENYEI GYÖRGY-díjat kapta *Vadász János*, a Közgyjteményi és Közművelődési Dolgozók Szakszervezetének elnöke.

A kitüntetetteknek melegen gratulálunk!

In memoriam Fülöp Géza (1928–1998)

A „tanszék” – azért így idézőjelben, mert az évtizedek során sok és sokféle neve volt, de számunkra, könyvtárosok számára mégis és mindenkoron csak a tanszék marad – meghitt, bensőséges kis ünnepség keretében ünnepelte *Fülöp Géza* professzor úr hetvenedik születésnapját, és alig múlt el egy kicsinyke idő, nekrológiát fogalmazhatja az, aki tanúja lehetett a születésnap ünnepségnek. Munkahelye volt egynéhány Fülöp Gézának, dolgozott az Akadémiai Könyvtár kéziratárában is, az MTA lexikonszerkesztőségében is, máshol is, igazi otthona egyetlen egy volt, és maradt, nyugdíjas korában is, a „tanszék”. Sokan vélik úgy, hogy élete főműve is a tanszék volt, az ELTE könyvtári tanszéke. Életműve úgy is, hogy annak szellemi rangját segítette – sokszor nagyon magányosan, igen kevesedmagával, sokszor értő kollégák, munkatársak gyűrűjében – fenntartani, megőrizni, fel- és megújítani, de talán még inkább úgy, hogy – bizonyos nehéz, a szakma számára nehéz időkben és alkalmakkor – egyszerűen lehetővé tette, hogy a tanszék meg- és fennmaradhasson. De úgy is, hogy ő igazította hozzá a tanszéket a haladó idők követelményeihez, tette azt valódi szakmai és tudományos műhellyé, tette lehetetlenné azt, hogy bizonyos egyetemi körök és lobbik intrikája következtében megszűnjön.

De életműve a tanszék olyan értelemben is, hogy itt nevelte, tanította, készítette fel az általában egy egész életen át tartó szakmai munkálkodásra könyvtárosok megszámlálhatatlan generációit, több évtized esztendejének kibocsátott diplomá-sait. És persze a diplomán túl is oktatott: posztgraduális képzések keretében, doktoranduszok, majd PhD-jelöltek vezetésével stb.

De – jöllehet mindez igaz – csak és kizárólag a tanszékhez kötni Fülöp Géza tanár úr életművét, nyilvánvaló csonkítás lenne. Fülöp Géza tudós volt, szakmájának, nemsokára megkíséreljük megmondani-meghatározni mi is volt ez a szakma, igazi mestere. A tudományok nagydoktora volt, kevesen, igen-igen kevesen érték el ezt a rangot a hazai könyvtárosok közül, és nemcsak alapvető szakmai munkálat szerkesztett, társalkotott, nemcsak egyetemi jegyzetek sokaságát írta meg, de a „nagy” tudomány, a szakemberek és a tudósok számára is írt monográfiákat. *A magyar olvasóközönség a felvilágosodás idején és a reformkorban* az – immár bizton állítható – klasszikus értékű tudományos szintézisek közül való. Tárgykörének nemcsak első, hanem bizonyos értelemben meghaladhatatlan feldolgozása. (Nem mintha ő maga is nem dolgozott volna tovább a témán, hisz nagydoktorija is erről szólt, hanem abban az értelemben, ahogy általában a klasszikus munkák: új adatok sokasága után is alapvető marad, amit ebben a könyvben, és az ehhez kialakított metodikával Fülöp Géza elmondott, leírt. A könyvhöz késői korok kutatóinak is rendre vissza kell majd nyúlniuk, mint általában is a klasszikus művekhez.) De hát mi is volt a tudós Fülöp Géza igazi témája, igazi mondandója? Könyvtáros volt? Könyvtártudós? Irodalomtörténész (ahogy a lexikonokban szerepel)? Olvasáskutató? Művelődéstörténész? Történész? Úgy véljük mindegyik, de nem a régiék szinkretikus módján. Nem egymástól független tudásanyagokat hordott össze, állított szervetlenül egymás mellé. Őt, az igazi tudóst, nemigen érdekelték a szakmák és alszakmák egymás ellenében állított kerítései, elhatárolódásai. Valóban arról írt, amit monográfiája címében megígért, és ehhez a témához felhasználta az összes felsorolt tudományág és diszciplína módszerét, szakmai fogásait, látásmódját és persze addig elért eredményeit is. Így válhatott műve paradigmaticussá, olyan alkotássá, amely metodikailag is iskolateremtő.

A tanszékért hálás lehet egy egész szakma Fülöp Gézának, a tudományos produkcióért több szakma elitje, krémje is. Mi, közönséges könyvtárosok azonban nemcsak ezért gondolhatunk Fülöp Gézára tisztelettel és hálával. Nekünk ő a szakma emberileg is mindig megközelíthető, egyéniségével, humorával, diplomáciai művészetével excelláló kollégánk volt, úgy is, mint a tudomány világát a gyakorlatával összekötő férfi, úgy is, mint egyesületi tisztségviselő, úgy is, mint partner minden szakmai ügyben-bajban, örömben, bánatban. Azon igen kevesek közé tartozott, akik magasra emelték, messze ragyogóan mutatták fel, hogy könyvtárosnak lenni több, sokkal több, mint amit a presztízs-felmérések eredményei mutatnak. (VK)

Lezárva: 1998. augusztus 11.

80. szám.

Megjelenik: általában 30 nap alatt. A szervezeteknek és a központi testületi tagoknak küldjük: a megjelenés után három napon belül

Kedves olvasóink, kedves egyesületi tagok!

Ebben a hírlevélben a választási procedúra megkönnyítése érdekében közzétesszük a választás második fordulójával kapcsolatos adatokat, tudnivalókat, hogy minél több tagtársunkhoz eljussanak.

Összeállításunk

1) változatlan formában tartalmazza a választási bizottság elnökének levelét, amelyet a szervezetek elnökeinek, az egyesület központi testületi tagjainak, a választási bizottság tagjainak, az MKE elnökségi tagjainak, az MKE ellenőrző bizottsága tagjainak írt, és

2) a második fordulóban választható jelöltekről egy áttekintő jegyzéket tesz közzé, amelyet a titkárság állított össze e levél felhasználásával és megküldött a szervezeteknek, hogy a tagság körében terjesszék. Ez a jegyzék lényegében a fenti levél 1. mellékletének rövid kivonata, azzal a különbséggel, hogy az egyes nevek-nél zárójelben feltüntettük azt is, hogy az illető jelölt az első fordulóban milyen további (a későbbiekben nem vállalt) tisztségekre kapott jelölést és mennyi szavazatot adtak le rá.

A jegyzékben szereplő rövidítések:

- elnök – e,
- elnökség tag – et,
- ellenőrző bizottság elnöke – ebe,
- ellenőrző bizottsági tag – ebt.

**(1) A választási bizottság elnökének levele
Kedves Kollégánok és Kollégák!**

Az egyesület választási bizottsága az ez év április 8-ai körlevélben közöltektől eltérően – tekintettel a nyári szabadságokra – úgy határozott, hogy a jelöltséget vállalóknak az elfogadási nyilatkozatukat és a rövid szakmai életrajzi adataikat nem július 15-éig, hanem augusztus 1-jéig kell átadniuk, vagy postára adniuk. A

nyilatkozatok megérkeztek és ezzel lezárult az egyesület tisztségviselő-jelölésének első fordulója. A nyilatkozatok összesítését az *1. sz. melléklet* tartalmazza.

A második fordulóban a jelölőlapok két típusát alakítottuk ki az egyéttel-műbb kitöltés érdekében, tehát megkülönböztettük a szervezeti/testületi és az egyéni jelölőlapokat. Ezeket a jelölőlapokat szintén mellékeljük.

Kérjük a szervezeteket, hogy gondoskodjanak az egyéni jelölőlapok eljuttatásáról tagjaikhoz (a náluk regisztrált testületi tagoknak értelemszerűen a szervezeti/testületi jelölőlapot adják). Tájékoztassák tagjaikat arról, hogy kik vállalták a jelölési eljárásban való további részvételt. *(Megjegyezni kívánjuk, hogy a 100 jelölési egységet elért jelöltekre szükségtelen további jelöléseket tenni, mivel ők már elérték, a jelöltlistához elegendő mennyiséget.)*

Kérjük, hogy a kitöltött szervezeti/testületi és az egyéni jelölőlapokat szeptember 30-áig küldjék vissza (akár egyénenként, akár szervezetenként összegyűjtve) az alábbi címek egyikére: *Kégli Ferenc. OSZK, 1827 Budapest címre vagy az MKE titkársága, 1054 Budapest, Hold u. 6.* Aki megteheti, ne várjon szeptember végéig, mert ezzel segítheti a folyamatos feldolgozást.

Mint az április 8-ai körlevélben közöltük, az első és második forduló jelöléseinek együttes összeszámlálása október 5-éig történik majd meg. A legalább 100 jelölést szerzett jelöltektől – ha megerősítik szándékukat a jelöltlistára kerülésről – a választási bizottság október 15-ig bekéri rövid programnyilatkozatukat. A végleges jelöltlistát a szakmai programokkal együtt a választási bizottság október 28-ig küldi meg a szervezeteknek és az egyesületi testületi tagoknak. Ezzel elegendő idő lesz arra, hogy a szervezetek és a testületek felkészíthessék küldőteiket az egyesület tisztújító közgyűlésére.

Esetleges kérdéseikkel, észrevételeikkel forduljanak bizalommal a választási bizottság szervezetüket támogató tagjához.

Tájékoztatjuk Önöket, hogy az első forduló jegyzőkönyve alapján bővebb tájékoztatást ad az egyesület hamarosan megjelenő 80. sz. hírlevele.

Budapest, 1998. augusztus 5.

Szívélyes üdvözlettel

Kégli Ferenc s. k.
a választási bizottság elnöke

Mellékletek: 1. összesítő jegyzék, 2. jelölőlapok

ÖSSZESÍTŐ JEGYZÉK

az MKE tisztségviselő-jelölés első fordulójában jelölést kapott tagok közül azokról, akik részt kívánnak venni a jelölési eljárás további folyamatában

Rövidítések:

E: egyesületi és egyéb tisztség, szakmai kitüntetés

M: munkahely

K: képesítés

Megjegyzés: a *dölt betűkkel* közölt személyek már megkapták a tisztújító küldöttközgyűlés jelöltlistájára kerüléshez elegendő 100 jelölési egységet.

ELNÖKI TISZTSÉG

Az első fordulóban a jelölők összesen 20 személyt javasoltak elnöki tisztségre. Közülük az alábbi vállalta a jelölési eljárásban való további részvételt:

Dr. Ambrus Zoltán – 80 egység az I. fordulóban kapott jelölése.

E: 1988–: MKE elnökségi tag, 1990-től három évig alelnök. – 1988: a Könyvtári Egyesülés igazgatója; 1993–1995: a Nemzeti Kulturális Alap Könyvtári Szakmai Kollégiumának elnöke; 1997–: a FSZEK alapítványi kuratóriumának tagja; az OSZK konzultatív testületének tagja.

M: 1970: Békés Megyei Tanács; 1985: Békés Megyei Könyvtár ig. – Szociológiát tanított a Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán

K: 1981: KM vezetőképző; 1985: doktorátus kulturális tervezésből

ELNÖKSÉGI TAGSÁG

Az első fordulóban a jelölők összesen 145 személyt javasoltak a héttagú elnökségbe. Közülük az alábbi 41 vállalta a jelölési eljárásban való további részvételt:

Dr. Ambrus Zoltán – 197 egység az I. fordulóban kapott jelölése.

E: 1988–: MKE elnökségi tag, 1990-től három évig alelnök. – 1988: a Könyvtári Egyesülés igazgatója; 1993–1995: a Nemzeti Kulturális Alap Könyvtári Szakmai Kollégiumának elnöke; 1997–: a FSZEK alapítványi kuratóriumának tagja; az OSZK konzultatív testületének tagja.

M: 1970: Békés Megyei Tanács; 1985: Békés Megyei Könyvtár ig. – Szociológiát tanított a Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán

K: 1981: KM vezetőképző; 1985: doktorátus kulturális tervezésből

Balogh Mihály – 155 egység az I. fordulóban kapott jelölése.

E: 1986-ban a Könyvtárostanárok Egyesülete alapító, majd vezetőségi tagja, 1991–97: elnöke. – Iskolai könyvtári szakfelügyelő, szaktanácsadó, jelenleg listás szakértő;

M: 1979: a kunszentmiklósi gimnázium könyvtárostánára; 1998. júl. 1–: OPKM főig.

K: 1966 ELTE: magyar–latin; 1982: könyvtár.

Barátné Hajdu Ágnes – 9 egység az I. fordulóban kapott jelölése.

M: 1979–86: JATE Egyetemi Könyvtár; 1986–87: Juhász Gyula Tanárképző Főisk. Közp. Könyvtár ig.; 1990–91: Somogyi-könyvtár ig.; 1987–: ELTE Könyvtártud. Tanszék és 1989–: Juhász Gy. Tanárképző Főisk.: információkereső nyelvek és könyvtári management oktatás.

K: 1979: ELTE: könyvtár–fizika; 1985: doktori cím; 1997: PhD cím.

Bartos Éva – 71 egység az I. fordulóban kapott jelölése.

E: 1977 óta tagja az MKE-nek; a Közkönyvtári Egylet titkára. – A Magyar Olvasástársaság vezetőségi tagja.

M: Pályafutása alatt volt tanszéki könyvtáros, olvasáskutató a KMK-ban, gyakorló könyvtáros, könyvtáros-oktató, jelenleg a FSZEK személyügyi és oktatási vezetője.

K: 1969 ELTE: magyar-népművelés; 1981 ELTE: könyvtártudományi doktrátus

Dr. Béneyi Miklós – 238 egység az I. fordulóban kapott jelölése.

E: 1990–: a MKE Bibliográfiai Szekció elnöke; tagja volt az MKE Képzési Bizottságának. – 1997–: a Könyvtári Figyelő tanácsadó testületének tagja.

M: 1966–79: Hajdú-Bihar Megyei Könyvtár; 1976–79: MTA Történettudományi Int. aspiránsa; 1989–: Hajdú-Bihar Megyei Könyvtár (1996–: helyettes ig.); közrem. a KLTE 1989-ben ind. informatikus könyvtáros szak szervezésében, 1993-tól ott másodállású docens, szakfelelős.

K: 1966: ELTE: történelem-könyvtár; 1969: egyetemi doktor; 1989: a történelemtud. kandidátusa.

Berke Barnabásné – 1 egység az I. fordulóban kapott jelölése.

E: 1979–: a Magyar Szabványügyi Testület könyvtári műszaki bizottságának tagja; 1993–96: az ISO TC 46 Advisory Group-jának tagja; tagja a LIBER (Európai Tudományos Könyvtárak Ligája) Access Division-jének.

M: 1961–70: MTA Könyvtára; 1970–84: OMIKK; 1984–: OSZK, 1988-tól a Gyrapító és Feldolgozó Főoszt. (1998-tól Katalogizáló és Bibliográfiai Főoszt.) vez.

K: ELTE: magyar-könyvtár. – Angol felsőfokú nyelvvizsga.

Bertalanné Kovács Piroska – 7 egység az I. fordulóban kapott jelölése.

M: 1975–82: Miskolc, NME Közp. Könyvtára; 1982–91: Szolnok Megyei Pedagógiai Intézet könyvtárának vez.; 1991–: Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Versegly F. Kvtár ig.

K: 1975 Debreceni Tanítóképző Int.: népművelő-könyvtár; 1985 ELTE: könyvtár.

Biczák Péter – 456 egység az I. fordulóban kapott jelölése.

E: 1985 óta az MKE tagja; 1986: a Pest Megyei Szervezet titkára; 1989-től két cikluson át a Közkönyvtári Egylet elnöke.

M: 1974–78: Dabasi Járási Hivatal Műv. Oszt.; 1978–86: Cegléd Városi Tanács Műv. Oszt.; 1986–: Pest Megyei Könyvtár, 1989 óta ig.

K: 1974: Debreceni Tanítóképző Főisk.: könyvtár-népművelés; 1984: ELTE: könyvtár

Bobokné dr. Belányi Beáta – 224 egység az I. fordulóban kapott jelölése.

M: 1968–73: székesfehérvári KÖFÉM műszaki könyvtár vez.; 1973–76: OSZK KMK Gépesítési Osztálya; 1976-tól tanít az ELTE Könyvtártudományi Tanszékén.

K: 1969: főiskolai, 1974: egyetemi diploma; 1979: doktori fokozat, amit 1997-ben átminősítettek PhD-vé.

Boda Miklós – 70 egység az I. fordulóban kapott jelölése.

E: A Pécs–Baranyai Szervezet elnöke nyolc éve. – 1991: Szabó Ervin-díj.

M: 1961–75: Pécsi Egyetemi Könyvtár; 1987–: Baranya Megyei Könyvtár tud. titkár, ig. h., jelenleg részmunkaidős nyugdíjas.

K: 1961: ELTE könyvtár–magyar.

Domokos Miklósné dr. – 13 egység az I. fordulóban kapott jelölése.

E: Az MKE ellenőrző bizottságának két ciklusban tagja. ISKO (International Society for Knowledge Organization) magyar szekció vezetője.

M: Magyar Állami Földtani Intézet; Központi Statisztikai Hivatal; BME Központi Könyvtára; KDV–KF

K: ELTE TTK: alk. matematikus; ELTE BTK: informatikus, bölcsészdoktor. – Nyelvismeret: angol, olasz, német.

Fülöp Lászlóné – 20 egység az I. fordulóban kapott jelölése.

M: 1964–65: Gárdonyi műv. otthon; 1966: Gárdonyi Községi könyvtár; 1967–: A Szakszervezetek Fejér Megyei Könyvtára (1986-tól ig.).

K: 1970: Debreceni Tanítóképző Int.: népművelő–könyvtár; 1978: Egri Tanárképző Főisk.: könyvtár.

Gellér Ferencné dr. – 609 egység az I. fordulóban kapott jelölése.

E: 1964-től az MKE tagja; 1990–: a Hajdú-Bihar Megyei Szervezet elnöke; 1994–: az MKE Tanácsának elnöke; 1994–: a Magyar Könyvtárügyért Alapítvány Kuratóriumának tagja.

M: Hajdú-Bihar Megyei Könyvtár ig.

K: ELTE: könyvtár–magyar; bölcsészettud. doktor.

Gyüsi László – 26 egység az I. fordulóban kapott jelölése.

M: 1978–: tatai Móricz Zsigmond Városi Könyvtár, 1993-tól ig.

K: 1983: Berzsényi Dániel Tanárképző Főisk. könyvtár–történelem; 1988: ELTE: történelem.

Gócza Gyuláné – 121 egység az I. fordulóban kapott jelölése.

E: 1970-től MKE-tag, 1982-től a Zenei Szekció vezetőségi tagja, 1986-tól elnöke. – A Magyar Zenei Tanács vezetőségének tagja, 1997-től az ellenőrző biz. elnöke; Bárdos Lajos Társaság, Erkel Ferenc Társaság.

M: 1967–69: FSZEK XII. ker. fiók; 1969–91: Állami Gorkij Könyvtár Zene-műtára; 1991–: FSZEK Zenei Gyűjtemény vez.

K: 1977: ELTE: könyvtár–történelem

Haraszi Pálné – 174 egység az I. fordulóban kapott jelölése.

E: 1974-től az MKE tagja; 1994–: az MKE Társadalomtudományi Szekciójának titkára. – 1997-től a Magyar Külügyi Társaság tagja; az INFO–Társadalomtudomány és a Könyvtári Figyelő szerk. biz. tagja.

M: 1970–85: Anyagmozgatási és Csomagolási Intézet Szakkönyvtára vez.; 1985–87: Számítástechnika-alkalmazási Vállalat Szakkönyvtára, majd Könyvtári és Dokumentációs Oszt. vez.; 1987–: Országgyűlési Könyvtár, 1991-től a Képviselő-tájékoztatói oszt. vez.

K: 1970: főisk. könyvtárszak; 1985 MKEE: szociológia szakosító; 1995 BKE BIGIS: okl. külügyi szakértő (M. A. fokozat). – Nyelvtudás: angol és francia (kő-zép- és felsőfok), német (társalgás), orosz (írás, olvasás).

Hegedűs Péter – 5 egység az I. fordulóban kapott jelölése.

E: MKE Társadalomtudományi Szekció; FID Magyar Nemzeti Bizottsága titkár; FID/SD és Banking and Finance SIG tagság, ICSSD végrehajtó bizottsági tag; UNESCO Magyar Nemzeti Bizottság tag; TMT szerk. biz. tag; Könyvtári Figyelő főszerk.; Libri c. folyóirat tanácsadó testületi tag.

M: 1975–87: Közgazdaságtud. Egyetem Közp. Könyvtára; 1987–: OSZK, 1989–: főig.-h., közben 1990–95: a Világbank és a Nemzetközi Valutaalap Közös Könyvtára, Washington, D.C. ig.

K: 1974: Közgazdaságtud. Egyetem; 1979: Kent State University, USA; 1980: ELTE: szakinformátor. – Angol, orosz felsőfokú nyelvvizsga.

Dr. Hermann István – 177 egység az I. fordulóban kapott jelölése.

E: 1998: MKM által nyilvántartásba vett könyvtári szakértő; a Magyar Történelmi Társulat igazgatóválasztmányának tagja. – Önkormányzati képviselő, a pápai Oktatási-Kulturális és Bizottság elnöke, Veszprém megye Kulturális Bizottságának alelnöke.

M: 1986: pápai Jókai Mór Városi Könyvtár ig.

K: 1979 ELTE: történelem-földrajz; 1987: ELTE: levéltár; 1990: ELTE: könyvtár. – 1985: középkori magyar történelemből egyetemi doktor.

Dr. Horváth Tibor – 433 egység az I. fordulóban kapott jelölése.

E: Előző ciklusban az MKE elnöke, jelenleg az elnökség tagja. – További társadalmi tisztségek: OTKA-Bizottság, Széchenyi-díj Bizottság, Tudománypolitikai Tanács, rövid ideig a Könyvtárügyi Tanács elnöke (ez utóbbi tisztségről lemondott).

M: Főként oktatás egyetemeken és főiskolákon, majd az OPKM helyettes főig., majd főig. Jelenleg nyugállományban van, folytatja oktatói tevékenységét.

K: 1959: könyvtár–magyar; doktori cím; kandidátusi fokozat.

Kiss Gábor – 97 egység az I. fordulóban kapott jelölése.

E: Az 1980-as években az MKE ellenőrző biz. tagja. 1992-től a Zala Megyei Szervezet elnöke; 1995-től az Informatikai és Könyvtári Szövetség Megyei Könyvtári Tagozatának képviselője, a képviselőtestület tagja.

M: 1982–: Deák Ferenc Megyei Könyvtár, 1992-től ig.

K: 1982: ELTE: könyvtár–történelem.

Kiss Jenő – 111 egység az I. fordulóban kapott jelölése.

E: Részvétel könyvtári szakmai testületekben: MKE, OKT, OKDT, Könyvtáros Szerk. Biz. – Két cikluson át tagja az IFLA Public Library Section állandó bizottságának, húsz éve tagja az INTAMEL-nek.

M: 1955: békéscsabai megyei könyvtár; 1956–61: OSZK Módszertani Oszt., majd KMK; 1967–79: SZOT könyvtári előadó; 1979–98: Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár főig. – Külső oktatóként éveken keresztül tanított az ELTE-n.

K: 1955 ELTE: könyvtár.

Kocsis István – 461 egység az I. fordulóban kapott jelölése.

E: 1977-től az MKE tagja; 1990–94: az Olvasószolgálati – korábban Ifjúsági – Szekció elnöke, jelenleg is részt vesz a szekció vezetőségének munkájában; az MKE elnökségének tagja. – 1987-től négy éven át a Magyar Garabonciás Szövetség elnöke.

M: 1975–: hatvani Ady Endre Könyvtár ig.

K: 1965: Szombathely, Tanítóképző Főisk. könyvtár–népművelés; 1972: ELTE: népművelés.

Dr. Koltay Tibor – 70 egység az I. fordulóban kapott jelölése.

E: 1989-től az MKE tagja, a Műszaki Szekció vezetőségi tagja, 1994-től elnöke. – 1996-tól a Hungarnet Egyesület Könyvtári Szakosztály elnökségi tagja; 1998-ban a Soros Alapítvány Könyvtári Szakkollégium tagja, a Magyar Közös Katalógus Egyesület elnökségi tagja.

M: 1981–93: Országos Orvostudományi Információs Intézet és Könyvtár; 1993: Gödöllői Agrártud. Egyetem Közp. Könyvtár ig. – Oktatás: 1992–: BME Nyelvi Intézet szakmai dokumentáció, Jászberényi Tanítóképző Főisk. tájékoztatás, könyvtártörténet

K: 1977: Juhász Gyula Tanárképző Főisk. magyar–oros, 1984: ELTE: orosz, 1987: egyetemi doktor, 1991–92: Gombocz István ösztöndíj. – Orosz, német, angol, spanyol felsőfokú nyelvvizsga.

Dr. Kovács Mária – 2 egység az I. fordulóban kapott jelölése.

E: 1973-ban alapító tagja, majd vezetőségi tagja volt az MKE Gyermekkönyvtáros Szekciójának; tagja a Könyvtárostanárok Egyesületének és a Vas Megyei Szervezetnek.

M: 1965–69: a miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem kulturális ügyintézője; 1969–74: szombathelyi Berzsényi Dániel Megyei Könyvtár; 1974–: a Berzsényi Dániel Tanárképző Főiskola Könyvtár–Informatikai Tanszékén oktató, jelenleg docensként.

K: 1965: ELTE: magyar–könyvtár; 1983: egyetemi doktori cím.

Lévay Botondné dr. – 93 egység az I. fordulóban kapott jelölése.

E: 1970-től az MKE tagja.

M: 1969–: KLTE Egyetemi Könyvtár, 1981-től főig.-h., 1995-től főig.

K: 1967: KLTE: magyar–német; 1977: ELTE: könyvtár; 1982: doktori cím.

Dr. Mader Béla – 259 egység az I. fordulóban kapott jelölése.

E: 1996–: Felsőoktatási Tankönyv- és Könyvtártámogatási Kuratórium elnöke; 1997: Magyar Országos Közös Katalógus Egyesület elnöke. – 1989: Szabó Ervin Emlékérem.

M: 1962–: József Attila Tudományegyetem Egyetemi Könyvtár, 1978-től ig. h., 1990-től ig. – Oktatómunka: Debreceni Tanítóképző szegedi kihelyezett tagozata; Juhász Gyula Tanárképző Főisk.; JATE BTK.

K: 1970: ELTE: könyvtár–magyar; 1978: ELTE: egyetemi doktorátus; 1997: ELTE: PhD irodalomtudomány (könyvtártudomány).

Dr. Murányi Lajos – 188 egység az I. fordulóban kapott jelölése.

E: 1974–83: az MKE Fejér m. Szervezetének titkára; 1994–: az MKE Társadalomtudományi Szekciójának elnöke.

M: 1969 óta könyvtáros: pedagógiai szakkönyvtáros, tájékoztató könyvtáros, jelenleg az MTA Könyvtára gyarapítási oszt. vez.

K: 1966: ELTE: magyar–német; 1975: könyvtár; 1993: dr. univ. – Beszél és olvas németül, angolul, olvas franciául.

Nagy László – 110 egység az I. fordulóban kapott jelölése.

M: 1976–80: Szombathelyi Tanárképző Főisk. Közp. Könyvtár; 1981–83: főisk. tanársegéd; 1983–91: KLTE Egyetemi Könyvtár, információs mérnök; 1991–92: DATE Egyetemi Könyvtár ig.; 1992–: Móricz Zsigmond Megyei és Városi Könyvtár, Nyíregyháza, ig.

K: könyvtáros; ált. isk. matematika tanár; szakinformatikus; jelenleg a BKE Vezetőképző Int. non-profit menedzser hallgatója.

Rády Ferenc – 107 egység az I. fordulóban kapott jelölése.

E: 1979–85: az MKE Műszaki Könyvtáros Szekció titkára.

M: 1966–85: OMIKK; 1986–94: Országgyűlési Könyvtár; 1994–: OSZK főoszt. vez.
K: egyetem (okl. könyvtáros).

Rátkai Erzsébet – 167 egység az I. fordulóban kapott jelölése.

E: 1975 óta az egyesület tagja; 1990–98: a Csongrád Megyei Könyvtárosok Egyesületének elnöke. – 1990: „Eredményes munkáért” MKM dicséret. – 1998-tól szerepel az országos szakértői névjegyzékben.

M: JATE Közp. Könyvtár, 1985–: Somogyi-könyvtár, 1996-tól mb. ig.-h., 1998-tól ált. ig.-h.

K: Történelem–német és könyvtár szakos egyet. dipl.; 1997: felsőfokú kulturális menedzser.

Sonnevend Péter – 83 egység az I. fordulóban kapott jelölése.

E: 1990–94: Társadalomtudományi Szekció elnöke, 1994–: vezetőségi tagja.

M: 1962–64: OSZK Hírlaptár; 1969–70: Katona József Megyei Könyvtár; 1970–75: OSZK KMK; 1975–78: NTMIK (Moszkva); 1978–93: OSZK, 1983-tól főoszt. vez.; 1994–: JPTE Könyvtár főig.

K: 1969: ELTE: könyvtár. – Nyelvtudás: angol, német, orosz.

Dr. Suppné dr. Tarnay Györgyi – 11 egység az I. fordulóban kapott jelölése.

E: Az MKM Könyvtárosképzési és Továbbképzési Bizottságában hat évig dolgozott; nyolc éve vesz részt az MKE Gyermekkönyvtáros Szekciója vezetésében (szervezőtitkár majd elnök); az MKE Tanácsának négy éve a tagja; a Magyar Garabonciás Szövetség az Olvasótáborokért elnökségi tagja; a Kovács Máté Alapítvány Kuratóriumának tagja; 1995 óta iskolai könyvtári szakértő. – 1998: MKE Emlékérem.

M: 1964–69: Debreceni Tanítóképző Int. könyvtárvez.; 1969–76: intézeti tanár; 1976–93: debreceni Kőlcsey Ferenc Tanítóképző Főisk. docens (könyvtári szaktárgyak); 1993–: KLTE egyetemi adjunktus (könyvtár informatika szakon).

K: 1965, 1970: ELTE: történelem–könyvtár–filozófia.

Szabó Judit – 2 egység az I. fordulóban kapott jelölése.

E: 1985-től az MKE és a Kisalföldi Könyvtárosok és Könyvtárak Egyesületének tagja, 1994-től a helyi egyesület vezetőségi tagja. – 1990: miniszteri dicséret

M: 1984–94: győri Kisfaludy Károly Megyei Könyvtár, 1994–: Győr Városi Könyvtár, oszt. vez.

K: Berzsényi Dániel Tanárképző Főisk. történelem–könyvtár

Szántó Péter – 46 egység az I. fordulóban kapott jelölése.

E: 1983–: TMT főszerk.; az OMIKK képviselője az IFLA-ban.

M: 1968–70: OMIKK; 1970–76: Orsz. Tervhivatal; 1976–: OMIKK (1989-től könyvtárig.)

K: 1968 ELTE: Alk. és matematikai nyelvészet – orosz nyelv és irodalom; 1997: Kent State Univ., Ohio, USA: Masters of Library Science. – Angol, orosz, német felsőfokú nyelvvizsga.

Téglási Ágnes – 82 egység az I. fordulóban kapott jelölése.

M: 1979–89: a győri Apáczai Csere János Tanítóképző Főisk. Könyvtára, 1982–84: között mb. könyvtárvez.; 1989–97: Szombathely, Berzsényi Dániel Tanárképző Főisk. Könyvtár és Informatikai Tanszék oktatója; 1997–: OSZK Nemzetközi és Kulturális Kapcsolatok Irodája oszt. vez., tudományos titkár.

K: 1979: Szombathelyi Berzsényi Dániel Tanárképző Főisk.: könyvtár; 1985–87: ösztöndíjas a Kenti Állami Egyetem Könyvtártudományi, majd Neveléstudományi Tanszékén, (Ohio, USA); 1995: doktori cím.

Dr. Tóth Gyula – 180 egység az I. fordulóban kapott jelölése.

E: Az 1960-as évek eleje óta a Magyar Könyvtárosok Szabó Ervin Körének, 1965-től az újjáalakult MKE tagja, 1990–98: az Ellenőrző Biz. elnöke. – 1979–84: Országos Könyvtárügyi Tanács tagja; 1985–90: Könyvtári Figyelő Szerk. Biz. tagja; 1990–96: MTA Veszprémi Akad. Biz. könyvtártud. munkabiz. elnöke.

M: 1960–73: Berzsényi Dániel Megyei Könyvtár, Szombathely (1961-től ig. h.); 1973–98: a szombathelyi Tanárképző Főisk. tanszékvezetője (előbb docens, 1990-től főisk. tanár), 1986–88: főig. h.

K: 1956–61: ELTE: történelem–könyvtár.

Tuba László – 646 egység az I. fordulóban kapott jelölése.

E: az MKE elnökségének tagja; 1979–85: OKT tag; 1975–89: megyei könyvtári szakfelügyelő. – 1980: Szabó Ervin Emlékérem.

M: 1966–93: a mosonmagyaróvári járási majd városi könyvtár ig.; 1993–: a győri Kisfaludy Károly Megyei Könyvtár ig.

K: 1960: tanítóképző; 1969 ELTE: magyar–könyvtár.

Vajda Erik – 247 egység az I. fordulóban kapott jelölése.

E: 1966 óta az MKE tagja; a Műszaki Könyvtáros Szekció alapítója és 10 évig elnöke; az egyesület elnökségének tagja 4 ciklusban; alelnök 1, tud. titkár 1, nemzetközi titkár 1, elnök 1 ciklusban. – Az IFLA Science and Technology Libraries szekciójának társalapítója és titkára, majd elnöke; az UNESCO Unisist Advisory Group tagja, majd számos UNESCO munkacsoport tagja; az UNIDO ipari információ szakértője; az ISO/TC 46-ban egy ülészakon elnök; a Steering Committee kezdeményezője és tagja; a hazai Könyvtári és Dokumentációs Szabványosítási Bizottság (ill. Műszaki Bizottság) és számos szabványbizottság elnöke.

M: Lőrinci Fonóipar: vállalati műszaki könyvtáros és dokumentalista; OMKDK, ill. OMIKK: különböző vezetői munkakörök. – Az OSZKÁR közös katalogizálási rendszer és az OMIKK integrált rendszere fejlesztői teamjének vez. – utóbb nyugdíjasként. – A Magyar Országos Közös Katalógus (MOKKA) projekt projektszervezője. – Oktatás: egyebek mellett ELTE szakinformációs tagozat.

K: okl. közgazda; számos könyvtári és szakirod. tájékoztatási tanf.

Varga Róbert – 613 egység az I. fordulóban kapott jelölése.

E: 1976–86: az MKE Somogy Megyei Szervezetének titkára; 1994–: az MKE elnökségének póttagja. – Két cikluson keresztül Kaposvár város Közgyűlése Kulturális Bizottságának tagja. – 1996: Magyar Köztársaság Ezüst Érdemkeresztje; 1997: MKE Emlékérem.

M: 1968 óta dolgozik könyvtárban; 1972–: Kaposvár, Megyei és Városi Könyvtár, 1993-tól ig. – 1996–: könyvtárszakos hallgatók oktatása óraadóként a kaposvári Tanítóképző Főiskolán.

K: 1972: szombathelyi Tanítóképző: népművelő–könyvtár; 1978: pécsi tanárképző főisk.: tanári diploma; 1986: ELTE: könyvtár.

Varga Zsuzsanna – 1 egység az I. fordulóban kapott jelölése.

E: 1998 óta a Könyvtárostanárok Egyesülete országos elnökségének tagja (titkári feladatokkal). – 1994–: országos szakértő, 1995-től a Fejér Megyei Pedagógiai Szolgáltató Intézet könyvtár–informatikai szaktanácsadója

M: Városi Könyvtár, Békés; Szakszerv. Megyei Könyvtára, Székesfehérvár; Videoton Oktatási Központ, Székesfehérvár; Szent István Szakképző Iskola, Székesfehérvár, könyvtáros-tanár.

K: 1977: Tanárképző Főiskola, Eger; 1997: ELTE: könyvtár.

Dr. Voit Pál – 24 egység az I. fordulóban kapott jelölése.

E: 1990–1995: MKE Mezőgazdasági Szekció ellenőrző biz. elnök. – 1998–: Főiskolai és Kari Könyvtárigazgatók Kollégiuma, elnök

M: 1973–95: Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem Könyvtára, 1990-től ig.h.; 1995: MKM Könyvtári Osztály; 1995–: Modern Üzleti Tudományok Főiskolája, könyvtárvezető

K: 1981: Egri Tanárképző Főiskola: könyvtár; 1990: ELTE: könyvtár; 1996: bölcsészdoktor. – Német középfokú nyelvvizsga.

ELLENŐRZŐ BIZOTTSÁG ELNÖKI TISZTSÉGE

Az első fordulóban a jelölők összesen 37 személyt javasoltak az ellenőrző bizottság elnöki tisztségére. Közülük az alábbi vállalta a jelölési eljárásban való további részvételt:

Ottovay László – 397 egység az I. fordulóban kapott jelölése.

E: 1965-től az MKE tagja; 1982: elnökségi tag; 1986–88: a Műszaki Szekció elnöke; 1994–: az MKE főtitkára.

M: 1965–68: KGM MTTI könyvtáros; 1968–77: Országos Találmányi Hiv. Szabadalmi Tár vez.; 1977–80: OMKDK; 1980–87: Közl. és Távközlési Műszaki Főisk. könyvtárig.; 1988–: OSZK főoszt. vez.

K: 1965: ELTE: magyar-könyvtár.

ELLENŐRZŐ BIZOTTSÁGI TAGSÁG

Az első fordulóban a jelölők összesen 136 személyt javasoltak a négytagú ellenőrző bizottságba. Közülük az alábbi 18 vállalta a jelölési eljárásban való további részvételt:

Antal Mária – 1 egység az I. fordulóban kapott jelölése.

M: 1977 óta dolgozik könyvtárban. 1988-ig gyermekkönyvtárosként, 1993-ig iskolai könyvtárosként. 1993: Bonyhádi Városi Könyvtár vez.

K: Berzsenyi Dániel Tanárképző Főisk. népművelés-könyvtár; ELTE BTK: kulturális menedzser.

Dr. Billédi Ferencné – 99 egység az I. fordulóban kapott jelölése.

E: 1978–82: az MKE titkára; 1982–90: az MKE elnöke; 1994–98: a Mezőgazdasági Szekció titkára.

M: 1964: Pest Megyei Könyvtár; 1970–90: AGROINFORM. – Jelenleg önálló könyvtári információs tanácsadó.

K: 1955: Agrártud. Egyetem; 1965: ELTE: könyvtár; 1975: egyetemi doktorátus; 1985: mg. tud. informatika kandidátusa.

Cserey Lászlóné dr. – 30 egység az I. fordulóban kapott jelölése.

E: 1993–: MKE Mezőgazdasági Szekció, elnök; 1996–: Egyetemi Könyvtárigazgatók Kollégiuma, titkár; 1992–: az European Animal Health Information and Librarians European Veterinary Libraries Group tagja.

M: 1991–: Állatorvostudományi Egyetem Központi Könyvtár ig. – Oktatás: 1986–: könyvtárhasználati ismeretek, 1995–: könyvtári informatika.

K: 1970: ELTE: magyar–könyvtár; 1986: Állatorvostudományi Egyetem Állategészségügyi Főiskolai Kar: állathigiéniai szaküzem-mérnöki szak. – 1978: középfokú angol nyelvvizsga. – 1994: dr. univ. (könyvtártudomány).

Csomor Tibor – 131 egység az I. fordulóban kapott jelölése.

E: Régóta tagja az MKE Bibliográfiai ill. Társadalomtudományi Szekciójának, továbbá a Helyismereti Könyvtárosok Szervezetének. – 1993: MKE emlékérem; 1995: Szinnyei József-díj. – Részt vesz a Budapesti Honismereti Társaság munkájában.

M: 1953–90: Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár, 1971-től FSZEK Budapest Gyűjtemény helyettes oszt. vez., jelenleg nyugdíjas.

K: 1956 Pedagógiai Főisk.: könyvtáros.

Czupi Gyula – 49 egység az I. fordulóban kapott jelölése.

M: 1986–: nagykanizsai Városi Könyvtár.

K: 1983: JATE BTK: magyar–történelem; 1990: ELTE: könyvtár

Elekes Eduárdné – 562 egység az I. fordulóban kapott jelölése.

E: Korábban az MKE elnökségi tagja, jelenleg az ellenőrző biz. tagja.

M: 1970–: Tolna Megyei Könyvtár (Illyés Gyula Megyei Könyvtár), 1980-tól oszt. vez. ill. ig.h., 1988-tól ig.

K: 1973: főisk.: könyvtár–népművelés; 1984: ELTE: könyvtár

Dr. Földvári Rózsa – 72 egység az I. fordulóban kapott jelölése.

M: Pályáját Szigetváron kezdte; 1970–: POTE Közp. Könyvtára, 1988. dec.-től megbízott, 1989. márc.-től kinevezett ig. – 1998. szept. 1-től nyugdíjba vonul.

K: 1965: Pécsi Tud. Egy. ÁJK; 1967: könyvtárosi képesítés.

Fülöp Lászlóné – 8 egység az I. fordulóban kapott jelölése.

M: 1964–65: Gárdonyi műv. otthon; 1966: Gárdonyi Községi könyvtár; 1967–: A Szakszervezetek Fejér Megyei Könyvtára (1986-tól ig.).

K: 1970: Debreceni Tanítóképző Int.: népművelő–könyvtár; 1978: Egri Tanárképző Főisk.: könyvtár.

Gaál Sándor – 5 egység az I. fordulóban kapott jelölése.

E: Húsz éve az MKE tagja, a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Szervezet elnökségi tagja, majd ellenőrző bizottságának elnöke. Tagja volt a közművelődési és a helyismereti szekciónak is. – 1972–89: megyei könyvtári szakfelügyelő. – 1987: Szabó Ervin Emlékelem.

M: 1967–1974: Füzesabonyi Járási Könyvtár ig.; 1974–: Tiszafüredi Nagyközségi–Járási, jelenleg Városi Könyvtár.

K: 1966: Debreceni Tanítóképző Int.: népművelő–könyvtár; 1973: ELTE: könyvtár

Herczigné Mlakár Erzsébet – 58 egység az I. fordulóban kapott jelölése.

E: Az MKE tanács tagja.

M: 1971–: tatabányai József Attila Megyei Könyvtár

K: 1971: Szombathely, Tanítóképző Intézet: népművelés–könyvtár; 1976: Pécs, Tanárképző Főisk.: pedagógia; 1984: ELTE: könyvtár

Kertész Károly – 33 egység az I. fordulóban kapott jelölése.

M: 1956–67: Zirci Járási Könyvtár; 1967–: Tapolcai Járási és Városi Könyvtár, 1981-től Tapolcai Városi Könyvtár, 1996-tól a Tapolcai Városi Könyvtár és Múzeum ig.

K: 1969: ELTE: könyvtár–történelem.

Király Éva – 21 egység az I. fordulóban kapott jelölése.

E: 1975 óta tagja az MKE Gyermekkönyvtáros Szekciójának, jelenleg az szekció ellenőrző bizottságának tagja.

M: 28 éve Főv. Szabó Ervin Könyvtár XVII. kerületi könyvtárának munkatársa.

K: 1981: Egri Ho Si Minh Tanárképző Főisk.–SZOT Közp. Isk.

Kiss Gábor – 54 egység az I. fordulóban kapott jelölése.

E: Az 1980-as években az MKE ellenőrző biz. tagja. 1992-től a Zala Megyei Szervezet elnöke; 1995-től az Informatikai és Könyvtári Szövetség Megyei Könyvtári Tagozatának képviselője, a képviselőtestület tagja.

M: 1982–: Deák Ferenc Megyei Könyvtár, 1992-től ig.

K: 1982: ELTE: könyvtár–történelem.

Kovács Györgyi – 1 egység az I. fordulóban kapott jelölése.

M: 1974-től FSZEK: 1982.: fiókvez., 1985: könyvtárvez., 1991–95: a IX. ker. könyvtárainak ig., jelenleg a Kőbányán működő X/4. sz. könyvtár vez.

K: Berzsenyi Dániel Tanárképző Főisk.: történelem–könyvtár; ELTE: szakinformatikus.

Loridon Ilona – 1 egység az I. fordulóban kapott jelölése.

E: 1980–90: Tolna Megyei Szervezet továbbképzési felelőse.

M: 1974–ig: Decs, Ált. Isk. könyvtáros; 1974–76: Szekszárd, Megyei Továbbképzési Int. iskolai könyvtári szakfelügyelő; 1976–: Illyés Gyula Megyei Könyvtár, módszertani, jelenleg tájékoztató könyvtáros.

K: 1969: Pécs, Tanárképző Főisk.; 1977: ELTE: könyvtár.

Mikulás Gábor – 5 egység az I. fordulóban kapott jelölése.

M: 1992–93: Katona József Megyei Könyvtár, Kecskemét; 1993–97: Kecskeméti Tanítóképző Főiskola Könyvtára; 1997–98: Koch's Torma (Hungária) Kft., Kiskunfélegyháza, informatikai vezető; 1998–: Baustar Kft., Kecskemét, minőségbiztosítási vezető, PR-felelős.

K: 1992: ELTE Tanárképző Főiskolai Kar: könyvtár–magyar; 1996: KLTE Matematikai és Informatikai Intézet, informatikus könyvtáros. – Angol és német középfokú nyelvvizsga.

Dr. Szabó Imréné – 145 egység az I. fordulóban kapott jelölése.

E: az MKE Győr-Sopron Megyei Szervezetének tagja; 1990–: a Kisalföldi Könyvtárosok és Könyvtárak Egyesületének titkára; az MKE tanácsának tagja. – 1989–: az Alpok–Adria Munkaközösség Nyilvános Könyvtári Szakértői Csoportjának tagja.

M: 1962–68: Celldömölk, Járási Könyvtár; 1968–: Győr, Kisfaludy Károly Megyei Könyvtár, 1987-től ig. h.

K: 1966: Szombathelyi Tanítóképző Int.: könyvtár–népművelés; 1973: ELTE BTK: könyvtár–magyar.

Vayné Pádár Éva – 26 egység az I. fordulóban kapott jelölése.

E: 1987–94: Olvasószolgálati Szekció gazd. vez.; 1994–: Olvasószolgálati Szekció titkára.

M: 1971–88: Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár; 1988–98: Budapesti Tanítóképző Főisk. Könyvtára; 1998–: Műgyetemi Távoktatási Központ.

K: 1976: főiskolai oklevél.

A levélben ígért jelölőlapokat ki-ki attól a szervezettől szerezheti be, amelynek tagjaként 1998-ban regisztráltatta magát! – a titk.

2) Áttekintő jegyzék

A JELÖLÉS ELSŐ FORDULÓJÁNAK KIVONATOS NÉVJEGYZÉKE AZOKRÓL, AKIK RÉSZT KÍVÁNNAK VENNI A JELÖLÉSI ELJÁRÁS TOVÁBBI FOLYAMATÁBAN (A KAPOTT JELÖLÉSEK SZÁMÁVAL)

Megjegyzés: a dőlt betűkkel közölt személyek már megkapták a tisztújító küldöttközgyűlés jelöltlistájára kerüléshez elegendő 100 jelölési egységet.

Figyelem! A r é s z l e t e s összesítő jegyzéket ld. előbb.

ELNÖKI TISZTSÉG

Dr. Ambrus Zoltán – 80 egység

ELNÖKSÉGI TAGSÁG

Dr. Ambrus Zoltán – 197 egység
Balogh Mihály – 155 egység (e: 25, ebt: 18)
Barátné Hajdu Ágnes – 9 egység
Bartos Éva – 71 egység
Dr. Bényei Miklós – 238 egység (ebe: 1)
Berke Barnabásné – 1 egység
Bertalané Kovács Piroska – 7 egység
Biczák Péter – 456 egység (e: 96, ebe: 1, ebt: 83)
Bobokné dr. Belányi Beáta – 224 egység (ebt: 4)
Boda Miklós – 70 egység
Domokos Miklósné dr. – 13 egység
Fülöp Lászlóné – 20 egység
Gellér Ferencné dr. – 609 egység (e: 5, ebe: 2, ebt: 14)
Gócza Gyuláné – 121 egység (ebe: 1, ebt: 1)
Gyüszti László – 26 egység (ebt: 4)
Haraszti Pálné – 174 egység
Hegedűs Péter – 5 egység
Dr. Hermann István – 177 egység (ebt: 5)
Dr. Horváth Tibor – 433 egység (e: 13, ebe: 6)
Kiss Gábor – 97 egység (ebe: 28)
Kiss Jenő – 111 egység (ebe: 1, ebt: 8)
Kocsis István – 461 egység (e: 1, ebe: 25, ebt: 20)
Dr. Koltay Tibor – 70 egység (e: 10, ebt: 5)
Dr. Kovács Mária – 2 egység
Lévay Botondné dr. – 93 egység (ebt: 13)

Dr. Mader Béla – 259 egység (e: 1, ebt: 10)
Dr. Murányi Lajos – 188 egység (e: 97, ebe: 30, ebt: 1)
Nagy László – 110 egység (ebt: 2)
Rády Ferenc – 107 egység (ebe: 52, ebt: 23)
Rátkai Erzsébet – 167 egység (ebe: 2, ebt: 43)
Sonnevend Péter – 83 egység (e: 4, ebe: 30, ebt: 43)
Dr. Suppné dr. Tarnay Györgyi – 11 egység
Szabó Judit – 2 egység
Szántó Péter – 46 egység (e: 4, ebt: 4)
Téglási Ágnes – 82 egység (ebt: 56)
Dr. Tóth Gyula – 180 egység (ebt: 344)
Tuba László – 646 egység (ebe: 2, ebt: 56)
Vajda Erik – 247 egység (e: 595, ebe: 2, ebt: 9)
Varga Róbert – 613 egység (e: 2, ebe: 2, ebt: 107)
Varga Zsuzsanna – 1 egység
Dr. Voit Pál – 24 egység

ELLENŐRZŐ BIZOTTSÁG ELNÖKI TISZTSÉGE

Ottovay László – 397 egység (e: 182, ebt: 73)

ELLENŐRZŐ BIZOTTSÁGI TAGSÁG

Antal Mária – 1 egység
Dr. Billédi Ferencné – 99 egység (et: 1)
Cserey Lászlóné dr. – 30 egység (et: 4)
Csomor Tibor – 131 egység (et: 2)
Czupi Gyula – 49 egység
Elekes Eduárdné – 562 egység (e: 5, et: 23, ebe: 259)
Dr. Földvári Rózsa – 72 egység
Fülöp Lászlóné – 8 egység
Gaál Sándor – 5 egység
Herczigné Mlakár Erzsébet – 58 egység (et: 2)
Kertész Károly – 33 egység (et: 20)
Király Éva – 21 egység
Kiss Gábor – 54 egység (ebe: 28)
Kovács Györgyi – 1 egység
Loridon Ilona – 1 egység
Mikulás Gábor – 5 egység
Dr. Szabó Imréné – 145 egység (et: 4)
Vayné Pádár Éva – 26 egység

Szerkeszti: Hegyközi Ilona

Cím: MKE titkárság, 1054 Budapest, Hold u. 6. Tel./fax: 311-8634

E-posta: MKE@MAIL.C3.HU vagy H11200MKE@ELLA.HU

